

wroclaw.pl

ISSN: 2719-7948

BEZPŁATNY BIULETYN INFORMACYJNY URZĘDU MIEJSKIEGO WROCŁAWIA

NR 43 (253), 5-18.11.2025

Idź na spacer w chmurach



str. 10-11

WYDRUKOWANO NA PAPIERZE EKOLOGICZNYM

TOMASZ HOŁOD

Zgłoś kreatywnego z Wrocławia

Znasz inspirujące osoby lub inicjatywy, które zmieniają miasto na lepsze. A może sam robisz coś ciekawego? Szukamy 30 Kreatywnych!

str. 3

Streetbus znów jest w trasie i pomaga

Mobilny punkt wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności pomaga przetrwać zimowe miesiące. Sprawdź, jak jeździ w tym roku.

str. 5

Co na obiad u Jurka z Widelcem?

Tomasz Sielicki i Kamila Kokot na swoim kanale Wrocławski Neptun odkrywają smaki dawnego Wrocławia. Zobacz, co gotują.

str. 12

BĄDŹ NA BIEŻĄCO. ZAWSZE AKTUALNE INFORMACJE NA WWW.WROCLAW.PL



Szanowni Państwo,

listopad śmiało zawiązał w nasze progi. Coraz chłodniejsze i dłuższe noce to w przypadku takiego miasta jak Wrocław wyzwanie dotyczące opieki nad tymi, którzy z różnych przyczyn nie mają stałego dachu nad głową. Pod koniec października otworzyliśmy przy ul. Popielskiego nowoczesny ośrodek wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności. To kolejne takie miejsce na mapie Wrocławia. W 2023 roku takie miejsce przeznaczone dla kobiet otworzyliśmy przy ul. Sołtysowickiej, a w przyszłości planujemy jeszcze otwarcie placówki przy Bogedaina w nowej odsłonie.

Nieźmiennie, już od kilku lat, z początkiem listopada na wrocławskie ulice wyjedzie Streetbus – czyli specjalny autobus – tzw. ogrzewalnia na kółkach. Osoby w kryzysie

bezdomności mogą się tam nie tylko ogrzać, zjeść ciepły posiłek, ale również skorzystać z pomocy medycznej oraz wsparcia pracowników terenowych. To dla mnie niezwykle ważne aspekty funkcjonowania miasta, jako miejsca, które dostrzega ludzi o różnicowanych potrzebach.

A przed nami Narodowe Święto Niepodległości. Jak co roku 11.11 odbędzie się XXII Radosna Parada Niepodległości – wydarzenie, które od ponad 20 lat przynosi mieszkańcom mnóstwo radości i pozytywnej energii. To barwny, rodzinny przemarsz pełen muzyki, śpiewu i wspólnego świętowania, który łączy ludzi w różnym wieku i z różnych środowisk. Startujemy spod Centrum Historii Zajezdnia o godz. 9. W tym dniu kolejny raz organizujemy także WrocWalk – czyli wielką rodzinną zabawę, opartą o trzy

trasy z atrakcjami. Na uczestników czekają spacer, specjalne gadzety, a także możliwość zdobycia pamiątkowego medalu po odwiedzeniu wszystkich wyznaczonych punktów. Warto!

W tym numerze przypominamy także o bonie ciepłowniczym. To nowa forma pomocy finansowej kierowana do mieszkańców, którzy korzystają z ciepła sieciowego. O tym, kto może go otrzymać przeczytają Państwo w środku numeru. Jak zwykle sporo miejsca poświęcamy przeglądowi inwestycyjnemu, bo, w istocie, wiele się dzieje. Publikujemy także kolejną Lekcję Bezpieczeństwa.

Jacek Sutryk
prezydent Wrocławia

POGODA

CZW. 6.11	PT. 7.11	SOB. 8.11	ND. 9.11	PN. 10.11	WT. 11.11	ŚR. 12.11
14°C	14°C	13°C	12°C	11°C	10°C	11°C

POCZTÓWKA Z MIASTA



Nowy pracownik MPWiK – wybierz mu imię

We wrocławskich wodociągach pojawił się nowy członek załogi. Ubrany jest w charakterystyczne ogrodniczkę pracowników spółki, a w ręce trzyma szklankę wody, obok niego znajduje się studnia abisyńska. To krasnal, który będzie ambasadorem kranówki i pracy wykonywanej przez MPWiK. Skrzat czeka na imię, które można mu nadać, biorąc udział w konkursie.

Obecnie skrzat wybiera sobie nowe stanowisko pracy. – Jeszcze do końca nie wiemy, ale wiele wskazuje na to, że będzie to zabytkowa wieża ciśnieniowa. Obiekt, choć już dawno został wyłączony z użytku, nadal jest symbolem wodociąg-

ów – mówi Witold Ziomek, prezes MPWiK Wrocław.

Skrzat odwiedził Wrocławską Oczyszczalnię Ścieków, Zakład Produkcji Wody „Mokry Dwór”, a także inne obiekty MPWiK. Film z tej podróży można będzie obejrzeć w mediach społecznościowych MPWiK i Hydropolis. Teraz czeka na imię. To od Was zależy, jak będą się do niego zwracać. Propozycje imion można wpisywać pod wspólnym postem na profilach Wrocław [Wroclove] oraz Hydropolis. Konkurs trwa od 7 do 12 listopada. Krasnal jest jedną z atrakcji składających się na jubileusz 10-lecia istnienia Hydropolis.

Szukamy 30 Kreatywnych Wrocławia

Startuje konkurs 30 Kreatywnych Wrocławia 2026 organizowany przez portal Wroclaw.pl. Znasz inspirujące osoby lub inicjatywy, które zmieniają miasto na lepsze. A może sam zasługujesz na to miano? Wypełnij formularz zgłoszeniowy.

■ Mariola Szczyrba

Wrocław to miasto ludzi kreatywnych. Do tej pory we wszystkich edycjach plebiscytu wyłoniono ich już 240. Czas na kolejnych!

Do poprzedniej edycji 30 Kreatywnych Wrocławia zgłoszono rekordową liczbę osób i projektów, bo aż 316. Najlepszą trzydziestkę 2025 poznaliśmy podczas uroczystej gali w Teatrze Muzycznym Capitol.

Szukamy kandydatów

Właśnie ruszyła 9. edycja konkursu. Czekamy na zgłoszenia! Kreatywny to może być jedna osoba, ale też grupa twórców, zespół badawczy albo muzyczny, stowarzyszenie czy fundacja. Ważne, żeby tworzyli rzeczy niezwykle, inspirujące. Kandydat nie musi mieszkać we Wrocławiu, ale musi być związany z naszym miastem i działać na jego rzecz. Jeśli jesteś przekonany, że robisz takie ciekawe rzeczy, możesz zgłosić również siebie.

Laureaci są wybierani w czterech kategoriach:

- nauka/technologia
- biznes
- kultura/sztuka/dizajn
- oraz społeczeństwo/miasto.



Agata Obłąkowska-Mazurkiewicz, dyrektorka artystyczna i reżyserka Teatru Kambak, z nagrodą

Można ich zgłaszać do 7 grudnia 2025 do godz. 23.59 przez specjalny formularz online na stronie: www.wro.news/kreatywni2026. W konkursie mogą brać udział tylko osoby pełnoletnie, które nie były laureatami wcześniejszych edycji. Jedna osoba może zgłosić kilku kandydatów.

Wybierze jury

Po zakończeniu etapu zgłoszeń i ich weryfikacji, jury – w skład którego wejdą za-

równy dziennikarze redakcji portalu, jak i osoby z zewnątrz, posiadające wiedzę i doświadczenie związane z daną kategorią – wybierze laureatów 30 Kreatywnych Wrocławia 2026.

Nagrody na gali

Zwycięzcy otrzymają pamiątkowe dyplomy i statuetki, zostaną też przedstawieni na specjalnej stronie internetowej 30 Kreatywnych Wrocławia.

wia oraz w biuletynie wroclaw.pl. W formie artykułów i wideoreportaży opowiemy, czym się zajmują i co robią dla Wrocławia oraz jego mieszkańców. Wezmą też udział w specjalnej sesji zdjęciowej.



► Formularz zgłoszeniowy na: www.wro.news/30-kreatywnych

Czas na łyżwy! 8.11 otwarcie sezonu



Na lodowisko można przyjść na jazdę doszkalającą lub kurs

Trzy nowoczesne, kryte lodowiska przy ul. Jaksonowickiej 28, Spiskiej 1 oraz Wejherowskiej 34 – zapraszają do wspólnego ślizgania, zabawy i zimowej aktywności.

■ Redakcja

W sobotę 8 listopada Wrocław oficjalnie rozpocznie zimowy sezon na lodowiskach Spartan! Z tej okazji w godz. 8–11 we wszystkich lokalizacjach odbędą się bezpłatne warsztaty, animacje i konkursy. Instruktorzy pokażą, jak bezpiecznie stawiać pierwsze kroki na lodzie i jak poprawnie upadać i jak doskonalić technikę jazdy. Wieczorem na lodowisku przy Jaksonowickiej odbędzie się „Disco na Lodzie” (godz. 20–22; cena biletu: 21 zł).

Z okazji otwarcia sezonu 8 i 9 listopada obowiązuje specjalna cena biletu wstępu dla wszystkich – 21 zł za 60 min. To tyle, co w poniedziałkowej promocji Tanie Ślizganie! W pozostałe dni cena za bilet normalny to 28 zł w tygodniu i 34 zł w weekendy, a ulgowy odpowiednio: 23 i 28 zł. Spartan zaprasza też do udziału w kursach nauki i doskonalenia jazdy na łyżwach, które rozpoczną się 15 i 16 listopada. I przypomina, że na lodowiskach można też naostrzyć łyżwy.

► Więcej na: www.spartan.wroc.pl/lodowisko

Mężczyzno! Zakręć wąż i zbadaj się

Siódma kampania „Złoty Wąż”, organizowana przez Fundację Forum Mężczyzn, ruszyła 4.11 we Wrocławiu. Jej głównym celem jest zachęcanie mężczyzn do profilaktycznych badań jąder i prostaty. Tradycyjną częścią akcji jest plebiscyt na najlepszego zarost, którego finał zaplanowano na 22.11. W ramach kampanii można zrobić badania, a także obejrzeć materiały edukacyjne. Więcej na www.zlotywas.pl.

Jak dyżurują wrocławscy radni?

Spotkania z radnymi miejskimi odbywają się w godz. 15–16.30 w Sukiennicach 9 (pok. 204 i 205) w środy i czwartki. W najbliższym czasie spotkać się można z wiceprzewodniczącą Rady Miejskiej Wrocławia Dorotą Pędziwiatr 6.11 oraz radnymi: Izabelą Duchnowską i Edytą Skułą 5.11, Robertem Leszczyńskim i Dominiką Kontecką 12.11, Marzeną Boguszką i Joanną Pieczyńską oraz Piotrem Uhle 26.11.

► Aktualny harmonogram dyżurów na: www.wro.news/dyzury2025



Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa apeluje o oddawanie krwi. Pilnie poszukiwane są wszystkie grupy. Do centrum przy ul. Czerwonego Krzyża 5/9 można zgłosić się w pon., śr. i czw. w godz. 7–17.30, we wt. i pt. od 7 do 13.30 i w sob. w godz. 7.30–12. Akcje wyjazdowe w najbliższych dniach organizowane są: 6.11 w godz. 8–12 przy Starostwie Powiatowym, ul. Kościuszki 131; 7.11 w godz. 8–12 przy Krajowym Rejestrze Długów, ul. Siedzikówny 12; 13.11 w godz. 9–13 przy CH Magnolia, ul. Legnicka 58; 14.11 w godz. 8–13 przy Akademii Wojsk Lądowych, ul. Czajkowskiego 109.

Sezon grzewczy się zaczął? Zatem Zmień piec

Temperatury za oknem są coraz niższe, a to oznacza chłodniejsze dni i noce. Pomóc w ociepleniu naszych mieszkań i domów może nowe, ekologiczne ogrzewanie. Przygotowaliśmy poradnik, który krok po kroku wyjaśni, jak wymienić piec i na zawsze zlikwidować starego kopciucha.

Paulina Krawczyk

Od ponad roku palenie w piecach poniżej 3. klasy jest złamaniem uchwały antysmogowej Sejmiku Województwa Dolnośląskiego. – Mamy świadomość, że we Wrocławiu cały czas mamy piece, które jak najszybciej powinny zostać wymienione, dlatego miasto wydłużyło programy wspierające finansowo wrocławian w procesie likwidacji kopciuchów – tłumaczy Katarzyna Szymczak-Pomianowska, dyrektor Departamentu Zrównoważonego Rozwoju UMW.

Wrocław wydłużył je do 2028 roku. To oferta dla najemców lokali komunalnych i właścicieli prywatnych mieszkań i domów. – Będziemy dopłacać do wymiany pieców, do rachunków za ogrzewanie, wydłużyliśmy 50-proc. ulgę w czynszu dla najemców lokali komunalnych. Dodatkowo dofinansowujemy instalację odnawialnych źródeł energii: paneli fotowoltaicznych, mikroinstalacji wiatrowych czy magazynów energii – informuje Małgorzata Demianowicz, dyrektor Wydziału Środowiska UMW.

Od 2019 r. we Wrocławiu wymieniono już ponad 14 tys. kopciuchów. Jednak wiele osób ma ten obowiązek wciąż przed sobą.



Uchwała przewiduje za palenie w kopciuchu mandat do 500 zł lub grzywnę do 5 tys. zł

Programy wsparcia

- **KAWKA PLUS** – do 8 tys. zł na wymianę pieca
- **TERMO KAWKA** – do 5 tys. zł do wymiany okien
- **LOKALNY PROGRAM OSŁONOWY** – dopłaty do rachunków za ogrzewanie do 4 tys. zł rocznie
- **ZWOLNIENIA I ULGI W CZYNSZU** – 50-proc. zniżka w czynszu do 2028 roku.

Jak złożyć wniosek?

Wniosek do programu KAWKA Plus można pobrać ze strony Zmień piec lub ze strony BIP-u. Do wniosku należy dołączyć dokument potwierdzający tytuł prawny do nieruchomości (akt notarialny lub umowa najmu). Dodatkowo, jeżeli mieszkanie wynajmujemy, musimy przedłożyć zgodę właściciela na wymianę ogrzewania. W przypadku najemców komunalnych będą to zgody Zarządu Zasobu Ko-

munalnego lub Wrocławskich Mieszkań. Gdy właściciele lub najemców jest więcej, niezbędne jest pełnomocnictwo wraz z opłatą skarbową. Dalsza dokumentacja zależy od rodzaju ogrzewania. Wnioski do programu KAWKA Plus można składać w Urzędzie Miejskim Wrocławia w Wydziale Środowiska przy ul. Hubskiej 8-16, a także elektronicznie – przez platformę ePUAP lub pocztą tradycyjną (wysyłając na adres Wydziału Środowiska).

W razie pytań można również skontaktować się pod numerem tel. **71 799 67 99** i adresem e-mail: **zmienpiec@um.wroc.pl**.

8 kroków do dopłaty z KAWKI Plus

1. Wybierz rodzaj ogrzewania i skonsultuj się z instalatorem.
2. Zbierz wszystkie niezbędne dokumenty i wypełnij wniosek do KAWKI Plus.
3. W razie wątpliwości skontaktuj się: tel. 71 799 67 99, e-mail: **zmienpiec@um.wroc.pl**.
4. Kompletny wniosek wraz ze wszystkimi załącznikami dostarcz do Urzędu Miejskiego Wrocławia.
5. Poczekaj na kontakt ze strony Urzędu Miejskiego Wrocławia w celu umówienia wizji potwierdzającej, że w nieruchomości znajduje się źródło ciepła na paliwo stałe.
6. Podpisz umowę dotacyjną.
7. Wymień piec.
8. Rozlicz dotację i odbierz 8 tys. zł.

➤ **Więcej informacji na:** www.zmien.piec.pl

Sprawdź, czy należy Ci się bon ciepłowniczy

Do 15 grudnia można złożyć wniosek o bon ciepłowniczy – nową formę pomocy finansowej dla mieszkańców, którzy korzystają z ciepła sieciowego. – Do wniosku należy dołączyć zaświadczenie o wysokości jednoskładnikowej ceny ciepła netto wypełnione przez zarządcę. Kto może go otrzymać?



Redakcja

Bon ciepłowniczy to pomoc finansowa dla mieszkańców w trudnej sytuacji materialnej, którzy korzystają z ciepła sieciowego, czyli mieszkających w budynkach podłączonych do sieci ciepłowniczej. Bon ma w zamierzeniu wesprzeć te gospodarstwa domowe, które doświadczają skokowego wzrostu cen ciepła systemowego z powodu wygaśnięcia 30.06.2025 mechanizmu ograniczającego ceny ciepła. Do 15.12.2025 można złożyć wniosek za okres od 1.07 do 31.12.2025.

Bon to świadczenie jednorazowe. Przysługuje gospodarstwom domowym korzystającym z ogrzewania systemowego (sieciowego), którego jednoskładnikowa cena ciepła netto wynosi powyżej 170 zł/GJ.

– Bardzo prosimy mieszkańców Wrocławia o to, by dokładnie sprawdzili tzw. jednoskładnikową cenę ciepła netto – podkreśla Andrzej Mańkowski, dyrektor MOPS. – Należy to zrobić we wspólnocie, spółdzielni lub u zarządcy budynku. Mieszkańcy, którzy mają umowy podpisane bezpośred-

nio z dostawcą ciepła, również powinni sprawdzić tę cenę.

Ustawa nakłada na mieszkańców kryterium dochodowe: 3 272,69 zł dla gospodarstw jednoosobowych i 2 454,52 zł na osobę w gospodarstwach wieloosobowych. Można otrzymać 500–3500 zł.

Wnioski można składać:

- przez platformę ePUAP lub aplikację mObywatel
- osobiście w MOPS-ie, ul. Namysłowska 8 lub Hubka 30-32.

➤ **Więcej informacji:** www.wro.news/bon

Wypłata bonów powinna nastąpić w I kwartale 2026 roku

Od listopada Streetbus znów jest w trasie

Po raz kolejny na ulice Wrocławia wyruszył Streetbus – mobilny punkt wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności. Każdego wieczoru o godz. 19 będzie pomagał przetrwać zimowe miesiące, dostarczając ciepły posiłek, herbatę i możliwość ogrzania się.

Redakcja

To jego 6. sezon – od początku swojej działalności wydał już 140 tys. posiłków i przejechał dystans równy okrążeniu Ziemi. – To niezwykły projekt, który łączy konkretne działania z uważnością na drugiego człowieka. Streetbus pozwala dotrzeć tam, gdzie pomoc często nie sięga. Widzimy, że ludzie na niego czekają, znają trasę i godziny. Dla nich to znak, że ktoś o nich pamięta, a my możemy do tych osób dotrzeć i zaoferować im kompleksową pomoc – podkreśla Magdalena Wdowiak-Urbańczyk, dyrektorka Departamentu Spraw Społecznych UM Wrocławia.

Autobus ze wsparciem

W tym roku Streetbusowi po raz pierwszy towarzyszy ambulans przekazany przez Urząd Marszałkowski Towarzystwu Pomocy św. Brata Alberta. Dzięki niemu można na miejscu udzielić pierwszej pomocy, opatrzyć rany czy zareagować w sytuacjach nagłych.

Streetbus kursuje codziennie od godz. 19. Rusza z przystanku przy ul. Sieradzkiej.

Trasa Streetbusa

- 19–19.30 ul. Sieradzka (postój)
- 19.40 al. Hallera (przystanek na życzenie)

- 19.45 FAT (przystanek na życzenie)
- 19.47–20.17 ul. Bzowa, przy Centrum Historii Zajezdnia (postój)
- 20.24 pl. Orłat Lwowskich (przystanek na życzenie)
- 20.35 Galeria Dominikańska (przystanek na życzenie)
- 20.45 pl. Grunwaldzki (przystanek na życzenie)
- 20.50–21.20 Katedra/ul. Wyszyńskiego (postój)
- 21.25 ul. Kościuszki/ul. Pułaskiego (przystanek na życzenie)
- 21.35–22.05 ul. Sucha (postój – ostatni przystanek)

Z ostatniego przystanku – osoby, które będą tego potrzebowały – mogą zostać przewiezione ambulansem do ośrodka przy ul. Popielskiego.

– Streetbus to nie tylko gorąca zupa i chwila w cieple. To przestrzeń spotkania, rozmowy i zaufania. Każdy, kto potrzebuje wsparcia, może po prostu przyjść na przystanek i wsiąść do autobusu. Można się ogrzać, zjeść posiłek, ale najważniejsze jest to, że można spotkać kogoś, kto naprawdę rozumie. Pracujący tu streetworkerzy sami kiedyś byli w kryzysie bezdomności. Dziś wracają, by pomagać innym i pokazywać,



Pierwszy przystanek Streetbus ma przy ul. Sieradzkiej, rusza o godz. 19



że z tej sytuacji można wyjść. To daje nadzieję i wiarę, że każdy może zacząć od nowa – podkreśla Andrzej Mańkowski, dyrektor MOPS Wrocław.

Nie tylko autobus

Wrocław dysponuje 20 placówkami wsparcia – schroniskami, jadalniami, łazienkami i noclegowniami. W sezonie jesienno-zimowym liczba miejsc noclegowych sięga blisko 750. Każdego roku w miejskich jadalniach wydawanych jest około pół miliona ciepłych posiłków, czyli średnio 1300 porcji dziennie. Część z nich dowożona jest do domów osób, które nie są w stanie samodzielnie ich odebrać.

W ostatnich miesiącach otwarto ośrodek wsparcia

przy ul. Popielskiego – obiekt z noclegownią dla 80 osób i ogrzewalnią dla 50. Mieszkańcy mogą tu skorzystać z pomocy lekarza, psychologa i opiekuna. Trwa też modernizacja placówki przy ul. Bogedaina, która będzie schroniskiem z usługami opiekuńczymi – szczególnie potrzebnymi osobom starszym i schorowanym. Wsparcie znajdzie tam 62 mieszkańców.

Każdego roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – razem ze Strażą Miejską patrolują ulice Wrocławia, rozdając osobom w kryzysie bezdomności informatory z adresami wszystkich placówek, w których można uzyskać pomoc, oraz pakiety z samopodgrzewającymi się posiłkami. MOPS współpracuje również z policją, patrolując rejon dworca kolejowego Wrocław Główny.

Reagujmy, gdy widzimy człowieka w potrzebie

Miasto apeluje, by szczególnie w okresie jesienno-zimowym nie być obojętnym wobec osób, które mogą potrzebować wsparcia. Wystarczy poinformować służby miejskie – MOPS lub Straż Miejską.

– Mamy zaplecze, miejsca, ludzi i środki, by pomagać – podkreśla Magdalena Wdowiak-Urbańczyk, dyrektor Departamentu Spraw Społecznych – Ale najważniejsze jest to, żeby ktoś pierwszy wyciągnął rękę, zauważył, zareagował. Czasem od tego zależy czyjeś życie.

Streetbus to wspólne przedsięwzięcie Urzędu Miejskiego Wrocławia, MPK, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta.

Jaka ma być przyszłość WBO?

Rusza ważny etap doskonalenia Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego. To moment, by podzielić się swoją opinią na temat dotychczasowego działania projektu. Konsultacje skupiają się na kierunku zmian w zasadach działania programu.

Redakcja

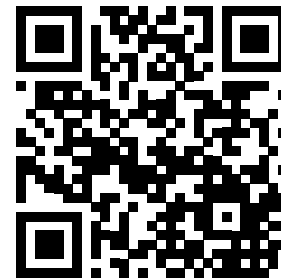
Na podstawie ewaluacji Instytutu Rozwoju Miast i Regionów z 2024 r. omówione zostaną mocne strony, jak czytelne procedury i wysoka frekwencja w porównaniu do innych miast, oraz wyzwania, w tym malejąca liczba projektów, długi czas realizacji

czy niedostateczna promocja. Szczególną uwagę organizatorzy poświęcą usprawnieniom uchwały i systemu elektronicznego; zapewnieniu możliwości wprowadzania samodzielnych poprawek (on-line) przez liderów; dostosowaniu systemu do wieloelementowych projektów oraz przygotowaniu mapy zbiorczej

wygranych inicjatyw na stronie Wrocławia i w geoportalu. Poruszona zostanie też praktyczna kwestia związana z promocją.

Konsultacje to szansa, by mieszkańcy mieli realny wpływ na kształt WBO. Opinie pomogą zdecydować, które rekomendacje z ewaluacji

wdrożyć. Miasto chce usłyszeć zdanie mieszkańców na temat procedur zgłaszania, głosowania, realizacji czy promocji. Każda uwaga – dotycząca biurokracji, dostępności dla młodych i seniorów czy integracji społeczności – pomoże stworzyć narzędzie prawdziwej partycypacji, gotowe na wyzwania 2026 r. i kolejnych. To



okazją, by wspólnie wzmocnić głos mieszkańców i mieszkańców w decyzjach o mieście.

➤ Zeskanuj QR kod lub wypełnij formularz na: www.wro.news/budzet-obywatelski

602 i 607 mogą jechać wolniej

We wtorek 4 listopada rozpoczęła się rozbudowa ronda w ciągu DK 35 w pobliżu miejscowości Tyniec Mały. W związku z wykonywanymi pracami mogą wystąpić utrudnienia w ruchu w trasie przejazdu linii 602 i 607.

Poniedziałek 10.11 jak sobota

W poniedziałek 10.11 wrocławska komunikacja miejska będzie kursowała według sobotniego rozkładu jazdy. Inaczej pojadą jedynie linie autobusowe 150 i 310 (według rozkładu dnia roboczego) oraz linia tramwajowa 0, która tego dnia nie wyjedzie na tory.

Tramwaje 24 i 76 inaczej 15 i 16.11

W związku z planowaną wymianą zwrotnicy w torowisku przy pl. Powstańców Wlkp. od wyjazdów porannych 15.11 do zjazdów wieczornych 16.11 planowane są zmiany w komunikacji zbiorowej linii 24 (z Pilczyc do Kowal i z powrotem) oraz 76 (z Osobowic do Pilczyc i z powrotem). Jakże dokładnie – zajrzyj na: www.wroclaw.pl/komunikacja/rozklady-jazdy

Nie bazgraj, dbaj! #PICASSO w MPK

Od sierpnia br. brygada MPK Wrocław prowadzi intensywną akcję oczyszczania wrocławskich przystanków z nielegalnego graffiti i napisów. Tylko od początku działań w ramach projektu #PICASSO udało się przywrócić estetyczny wygląd ponad 500 wiat przystankowych. To pierwszy etap długofalowego programu utrzymania i modernizacji infrastruktury przystankowej, która od października br. oficjalnie znajduje się pod opieką MPK. Zgłoś miejsce wymagające czyszczenia: www.wro.news/picasso-mpk

Mamy ją! Niebieska Skoda jak nowa

Piękny błyszczący niebieski lakier, a wewnątrz łśni nowością. Nic dziwnego – tramwaj został rozebrany do ostatniej śrubki. Oto zmodernizowana Skoda 19T – dwukierunkowy czeski tramwaj, który po Wrocławiu jeździ już od 15 lat.

Bartosz Chochółowski

MPK Wrocław ma 31 dwukierunkowych tramwajów Skoda 19T. Ich żywotność właśnie dobiega końca i każdy z nich po kolei przejdzie remont. Kontrakt na modernizację wszystkich wart jest 186 mln zł. Realizuje go firma SAATZ – ta sama, która odmłodziła podobne Skody 16T (jedenkierunkowe).

– Zaprezentowaliśmy pierwszą zmodernizowaną Skodę 19T. Teraz będzie doposażana w różne systemy. Dziś pokazujemy tramwaj, bo jest na co popatrzeć, a po Wrocławiu z pasażerami zacznie jeździć w grudniu – zapowiedział na prezentacji 31.10 w zajezdni Borek Witold Woźny, prezes MPK Wrocław.



Skoda 19 T została przejrzana i niemal wszystkie jej części wymienione lub zregenerowane

Wygodniej dla pasażerów

Wewnątrz tramwaju ma być ciszej. Wyposażony też został w zupełnie nowe drzwi – chodzi przede wszystkim o mechanizm ich zamykania i otwierania.

Stali pasażerowie dostrzegą również zmiany w aranżacji wnętrza, np. w członach nad kołami są fotele po obu stronach – nie ma już z jednej strony olbrzymiej półki w zamysłu służącej do przewożenia

rowerów lub wielkich walizek. Jest również nowoczesna informacja pasażerska, jaką znamy z nowszych Moderów Gamma czy Pes 146N.

Na czym polegał remont?

– Mogłoby się wydawać, że przy modernizacji tramwaju dwukierunkowego będzie dwa razy więcej pracy niż przy jednokierunkowym, ale jest jej jeszcze więcej. To nie tylko dwie kabiny, dwa razy więcej drzwi, podwójne sterowania,

bardzo dużo okablowania – zdublowane układy wymagają też skoordynowania. W zakresie inżynieryjnym to poważne wyzwanie – tłumaczył Jarośław Łazurko, prezes SAATZ.

Modernizacja 6 tramwajów

Druga zmodernizowana Skoda przyjedzie do Wrocławia zapewne jeszcze w tym roku. Kolejne cztery SAATZ wyremontuje do połowy przyszłego roku. Modernizacja 6 tramwajów to zamówienie podsta-

wowe, ale MPK zapowiada, że skorzysta z opcji zlecenia remontu wszystkich Skód 19T.

Skody 19T to tramwaje dwukierunkowe. Mają kabiny motorniczego na dwóch końcach pojazdu. Nie muszą zawracać na pętli. Dzięki drzwiom po obu stronach pojazdu, na przystankach otwierają się tylko te po właściwej stronie.

➤ **O remoncie tramwaju przeczytasz na: www.wro.news/skoda19T**

Powstanie 419 miejsc parkingowych



Leśnica: parking P&R w pobliżu dworca PKP – na wizualizacji

Rusza budowa parkingu P&R na Leśnicy. Niebawem rozpocznie się projektowanie i budowa czterech kolejnych.

Bartosz Chochółowski

Za niemal 24 mln zł powstanie 419 bezpłatnych miejsc parkingowych. Na takich parkingach można zostawić samochód i przesiąść się na komunikację zbiorową, którą dotrzemy do centrum, gdzie już nie musimy martwić się o wolne miejsce parkingowe i jego cenę.

Wrocławskie Inwestycje rozstrzygnęły przetarg na budowę kolejnych parkingów, które łącznie pomieszczą kilkaset pojazdów. Dla wszystkich lokalizacji przygotowano już

koncepty projektowe, a wykonawca opracuje szczegółowe dokumentację i zrealizuje prace budowlane. Parking na Leśnicy, którego budowa niebawem się rozpocznie, i cztery kolejne, które będą zaprojektowane i zbudowane, powstają w ramach projektu „Rozbudowa systemu Parkuj i Jedź we Wrocławiu – Etap III”.

Na tych 5 obiektach P&R będzie 419 miejsc parkingowych. Termin realizacji wynosi 13–18 miesięcy od podpisania umowy z wykonawcą. Całkowita wartość projektu to ponad 23,7 mln zł.

Most rozświecł barwy biało-czerwone

Mosty Uniwersyteckie są już po remoncie, w trakcie prac zostało wykonane także ich podświetlenie. Uroczysta inauguracja została zaplanowana na 10 i 11 listopada.

Mosty Uniwersyteckie są oświetlone od spodu przez 180 punktów świetlnych. – Teraz są to urządzenia zupełnie nowej generacji z możliwością zdalnego sterowania i z możliwością wyboru koloru – informuje Ewa Mazur z Zarządu Dróg i Utrzymania Miasta we Wrocławiu.

Kolorowe światło będzie włączane przy specjalnych oka-

zjach, takich jak np. polskie święta narodowe. Na co dzień natomiast obiekty mają być oświetlone odcieniem bieli. To nowa miejska atrakcja, która ma przyciągnąć uwagę nocą.

Najbliższa okazja, by zobaczyć mosty w nowej odsłonie, w biało-czerwonych barwach, nadarzy się w dniach 10 i 11 listopada z okazji Narodowego Święta Niepodległości.



MAREK KSIĘŻAREK

Wrocław Na Dobrej Drodze 2025

Trwają remonty w ramach programu Wrocław na Dobrej Drodze. Przed nami kolejne zmiany na wrocławskich ulicach.

■ Krzywoustego

Na jezdni wylotowej gotowe są dwa z trzech pasów ruchu, wyjazd w kierunku Psiego Pola i na Warszawę odbywa się po nowych asfalcie. Front prac przeniósł się na pas skrajny prawy.

■ Małopolska i Halicka

Kierowcy jadą już nową nawierzchnią. Bez zmian pozostaje dozwolony kierunek ruchu oraz wyznaczony objazd.

■ Moniuszki

Po nowej nawierzchni kierowcy jadą od 3.11, a front robót przenosi się na drugą połowę jezdni.

■ Bacciarrellego

Od 3.11 trwa frezowanie na jezdni. Nie oznacza to poważnych zmian w ruchu kołowym, prace będą prowadzone „pod ruchem” na 1/3 szerokości jezdni, na pozostałej części odbywać się będzie ruch dwukierunkowy.

■ Nefrytowa

Trwa remont chodników, po długim weekendzie rozpocznie się frezowanie jezdni i układanie nowych warstw asfaltobetonu.

■ Waligórskiego

Wykonano prace przy podbudowie, trwają roboty bitumiczne – czyli układanie dwóch warstw asfaltobetonu. Po ułożeniu nawierzchni i wykonaniu oznakowania ulica zostanie przywrócona do ruchu.

Powyższe ulice to część tegorocznej edycji programu WNDD, która objęła remonty 18 ulic o łącznej długości blisko 14 km, a ich budżet przekracza 32 mln zł. Na 11 z tych ulic prace już zakończono.

➤ **Szczegóły na:**
www.wro.news/wnnd25

WOW: Ruszyła budowa obwodnicy



MAREK KSIĘŻAREK

Przedstawiciele władz samorządowych 28 października wbili łopaty, rozpoczynając symbolicznie budowę ostatniego fragmentu Wschodniej Obwodnicy Wrocławia.

To tylko trzy kilometry, ale za to kluczowe. Teraz Wschodnia Obwodnica Wrocławia (WOW) kończy się na rondzie na wysokości ulicy Grota-Roweckiego. Kierowcy zjeżdżają z niej na Ołtaszyn, wprost w korki na południu miasta.

– Wrocław za niecałe 2 lata uzyska pełną przejezdną ringiem, na który składa się Autostradowa Obwodnica Wrocławia od północy i zachodu oraz nasza

obwodnica od wschodu i południa – mówi Paweł Gancarz, marszałek województwa dolnośląskiego. I dodaje: – Te 3 km dopełniają całości, która kosztowała miliard złotych, a koszt ten w dużej mierze spoczywał na barkach samorządu województwa. – Wkład Wrocławia w budowę WOW jest bardzo istotny – mówi Renata Granowska. – Pod budowę przekazaliśmy dużo gruntów, a także wkład w postaci gotówki.

Łącznik Wojszyc z Jagodnem

Rusza projektowanie łącznika między ulicami Iwaszkiewicza i Kajdasza, który połączy Wojszycę z Jagodnem (500 m). Podpisano umowę z wykonawcą dokumentacji – projekt ma powstać w ciągu 13 miesięcy, a jego koszt to blisko 600 tys. zł.



MATERIAŁY PRASOWE

Trzmielowska do przebudowy

Rozstrzygnięto przetarg na opracowanie dokumentacji przebudowy ul. Trzmielowskiej od skrzyżowania ze Średzką do Pusteckiej. Wykonawca będzie miał 16 miesięcy na przygotowanie kompletnego projektu wraz z wymaganymi decyzjami i pozwoleniami.

Przemiana na osiedlu Powstańców Śl.

Przebudują Zielińskiego – to dla osiedla ważna ulica. Pozapadana kostka wypełniona kleksami asfaltu i pozostałości po torowisku utrudniają korzystanie z tej ulicy. Wrocławskie Inwestycje ogłosiły przetarg na opracowanie projektu przebudowy blisko 600-metrowego odcinka.



MATERIAŁY PRASOWE

Kolejna inwestycja na Przedmieściu Oł.

Jeszcze w tym roku ogłoszony zostanie przetarg na przebudowę podwórka w kwartale ulic Zgodna – pl. Zgody – Komuny Paryskiej. Choć teren ma zaledwie 2500 mkw., jego nieregularny kształt sprawił, że zaprojektowanie przestrzeni było dużym wyzwaniem. Czekamy na efekty.



MATERIAŁY PRASOWE

10 mostowych inwestycji w Mieście Stu Mostów

Liczba przekraczająca 110 uzasadnia przydomek Wrocławia w tytule. Od niedawna jest kilka nowych: Na Wilczym Kącie nad Oławą, Olimpijski nad Odrą. Do najważniejszych zrealizowanych inwestycji tego typu zaliczamy ponadto Pomorskie, Uniwersyteckie, św. Klary, Zwierzyniecki, św. Antoniego i most nad Ślężą pomiędzy Muchoborami. Ich wybudowanie lub wyremontowanie w latach 2019–25 kosztowało ponad 200 mln zł.

1. Mosty Pomorskie

Remont generalny (2020–23) przeszły wszystkie: południowy, środkowy i północny. Wschodnia część mostu środkowego jest najstarsza (1885). Zakres inwestycji obejmował modernizację konstrukcji mostów, przełożenie rury ciepłowniczej pod dno rzeki, renowację detali architektonicznych, odrestaurowanie pawilonów – strażnic. Pojawiły się nowości, takie jak: torowisko tramwajowe, nawierzchnia jezdni i drogi rowerowej, przystanki wiedeńskie.



74 mln zł

JANUSZ KRZESZOWSKI

2. Kładka nad Widawą

Obiekt dla pieszych i rowerzystów (40 m długości nad wodą) powstaje w Lesie Rędzimskim, blisko ujścia Widawy do Odry. Po otwarciu, zaplanowanym na jesień 2025 roku, ma być kluczową częścią Odrzańskiej Trasy Rowerowej Via Regia. Połączy Wrocław i Oborniki Śląskie. Dofinansowanie z Funduszy Europejskich dla Dolnego Śląska 2021–27.



6,1 mln zł

WIZUALIZACJA WIT

3. Mosty Uniwersyteckie nad Odrą

Remont zaczął się na początku czerwca 2024 roku. Zaplanowano go na półtora roku. Termin zakończenia był zagrożony, ponieważ prace przerwał podwyższony poziom Odry w czasie ryzyka powodziowego w 2024. Ostatecznie wykonawcom udało się nadrobić zaległości. Oprócz tego podniesiono balustrady, naprawiono podpory, wyczyszczono i zadbane o antykorozję elementów z kamienia, a także stali i regulację łożysk. Nowa jest również iluminacja ze 180 lamp ledowych.

14,7 mln zł

4. Most na Wilczym Kącie nad Oławą

Przed otwarciem alei Wielkiej Wyspy w 2023 roku, aby dostać się na Wielką Wyspę w godzinach dziennych, trzeba było często jechać w długim sznurze aut i przeprawić się przez most i plac Grunwaldzki, a dalej przez most Zwierzyniecki lub Szczytnicki. Teraz kierowcy mają alternatywną trasę AWW, na której są dwa kluczowe dla tej inwestycji mosty: na Wilczym Kącie nad Oławą i Olimpijski nad Odrą. Z mostu Na Wilczym Kącie, o długości 350 m, rozciąga się widok na rozlewisko Oławy w sąsiedztwie Lasu Rakowieckiego.

5. Most Olimpijski

To drugi, licząc od południa, nowy most na trasie alei Wielkiej Wyspy. Jest dwa razy dłuższy (700 m) od Na Wilczym Kącie. Taki wymiar pasuje go w czołówce najdłuższych przepraw w mieście. Dla porównania jest 6 razy dłuższy od Grunwaldzkiego, o 25 proc. krótszy od Milenijnego. Ma 14 podpór i 800 pali wzmacniających grunt pod konstrukcję. Za ciekawostkę można uznać, że w środku jest niejako pusty. Elementy ustroju nośnego układają się w pewnego rodzaju korytarz.

6. Kładka Świętego Antoniego

Zniszczona przez konar drzewa zniknęła znad fosy miejskiej jesienią 2023 roku. W jej miejscu jest nowa, zbudowana na wzór poprzedniej. Drewniane elementy podtrzymuje betonowa konstrukcja ze wspornikami. To zasadnicza różnica pomiędzy obecną a poprzednią wersją. Na walentynki 2024 pojawiły się na niej balonowe serca.



2,5 mln zł

OLEKSANDR POLIAKOVSKY

7. Mosty Chrobrego nad kanałami Odry

Wrocław potrzebował silniejszych od starych, nieużywanych mostów Chrobrego, żeby jednocześnie mogły jeździć po nich tramwaje (w przyszłości, na trasie na Swojczyce), autobusy, samochody, rowery i pojazdy wojskowe. Nowe są o 2,8 m dłuższe i o ok. 15 m szersze. Różnica maksymalnego obciążenia to aż 25 ton.



85,5 mln zł

MAREK KSIĘŻAREK

8. Kładka między Muchoborami

Wybudowany od początku most (dla rowerzystów i pieszych) nazywany kładką. Połączył dwa osiedla, jednocześnie dwie ulice: Trawową i Francuską. Pomysł budowy obiektu wyszedł przed laty od mieszkańców, którzy próbowali przez WBO, ale projekt był zbyt drogi. Ostatecznie realizację powierzono Wrocławskim Inwestycjom. Usprawnił komunikację pomiędzy oboma Muchoborami i umożliwił dostęp do terenów rekreacyjnych nad rzeką i do ogródków działkowych. Trwa remont drogi dojazdowej od ul. Trawowej.

3,8 mln zł

9. Most Świętej Klary

Według informacji ZDiUM-u we Wrocławiu jest tylko jeden wciąż używany most pochodzący z XVIII wieku – Świętej Klary z 1799 roku. Oczywiście jest to most najstarszy i jeden z niewielu o balustradach i nawierzchni drewnianej. „Święta Klara” łączy Wyspę Słodową i Bielarską. Została otwarta po gruntownym remoncie na początku 2023 roku. Konstrukcję zachowano w pierwotnym kształcie. Pomost i balustrady odbudowano z drewna dębowego. Odtworzono również dojazdy do przyczółków z kostki granitowej.

1,3 mln zł

10. Most Zwierzyniecki

Dla oczu najważniejszą zmianą jest barwa kratownicy, która teraz jest zielona. Odcieniem pruskiej zieleni wraca do swoich początków. Otwarcie Zwierzynieckiego, zaprojektowanego przez architektów Richarda Plüddemanna i Karla Klimma, miało miejsce w 1897 roku. W XX wieku Zwierzyniecki zmienił kolor kilka razy, na 33 lata przyjął odcień żółty. Rewitalizację przeszły nie tylko elementy stalowe, ale też kamienne – z czerwonego piaskowca. Odnowiono balustrady i secesyjne pylony w formie wież. Nowe są też chodniki.

5 mln zł

Musimy odciąć gryzoniom dostęp do jedzenia

Obecność szczurów we Wrocławiu to problem. Śmietniki są dla nich atrakcyjnym miejscem zdobywania pokarmu. Jak ważną rolę w zwalczaniu gryzoni odgrywają nowe systemy pojemników na odpady z Andrzejem Margielewskim, szefem Zarządu Zasobu Komunalnego, wyjaśnia Bartosz Wawrystuk.

1 listopada rozpoczął się kolejny okres obowiązkowej deratyzacji we Wrocławiu. Co będzie się działo?

Do przeprowadzania deratyzacji jesteśmy zobowiązani wszyscy: jednostki miejskie, podmioty prywatne, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, zarządcy terenów należących do Skarbu Państwa. Obowiązki te wykonują zarządcy nieruchomości, a więc także my – Zarząd Zasobu Komunalnego – jako zarządca nieruchomości komunalnych. Zabiegi deratyzacyjne to chemiczne zwalczanie szczurów.

Czego używa się w praktyce?

Są różne rodzaje preparatów do zwalczania gryzoni. Ważna jest zmienność środków: w formie kostki, pasty albo granulatu. Preparaty umieszcza się w stacjach deratyzacyjnych zamykanych tak, żeby nie były dostępne przede wszystkim dla ludzi, ale także dla innych zwierząt.

Na jakim obszarze prowadzona jest deratyzacja?

Prowadzimy ją wszędzie, na terenie całego miasta. Mamy jednak we Wrocławiu dwie strefy. W obszarze centralnym – ograniczonym Odrą, mostem Milenijnym, ulicami Milenijną, Na Ostatnim Groszu, estakadą Gądowianką, ul. Klecińską, Petuniową, Hallera, Armii Krajowej, Lasem Rakowieckim i Starą Odrą – obowiązkowa deratyzacja prowadzona jest przez 10 miesięcy. Poza tym obszarem deratyzacja jest obowiązkowa dwa razy w roku – od 1 do 31 marca i od 1 do 30 listopada. W praktyce jednak zarówno Zarząd Zasobu Komunalnego, jak i spółka Wrocławskie Mieszkania reagują na wszystkie zgłoszenia mieszkańców i prowadzą zabiegi deratyzacyjne przez okrągły rok.

Jak często trzeba uzupełniać trutkę w stacjach?

Stale to monitorujemy. W ciągu roku przeprowadzamy kilka tysięcy wizji, podczas których sprawdza się, czy występuje tzw. skarmianie szczurów i czy preparat musi być na bieżąco uzupełniany. Zgłoszenia o konieczności uzupełnienia trutki płyną też od mieszkańców. Wreszcie widzimy też, że jest potrzeba uzupełnienia na



podstawie zbieranego truchła szczurzego. Od 1.02.2023, kiedy warunki deratyzacji zostały zastrzone, do 29.10.2025 w wyniku działań ZZZK zebrane zostało 1200 kg truchła szczurzego. W tym okresie zużyliśmy prawie 4 tony preparatu na szczury.

A gdzie we Wrocławiu mamy największy problem?

W mieście jest wytypowana czerwona strefa, w której żerowanie i bytowanie szczurów jest najbardziej zauważalne. Ten obszar to Stare Miasto, Olbin, Nadodrże, Przedmieście Oławskie i Świdnickie. Wyznaczenie tej strefy jest pokłosiem zgłoszeń mieszkańców, naszych obserwacji i tego, jak często musimy uzupełniać preparat gryzoniobójczy.

Do momentu, gdy będziemy dokarmiać ptaki i nie będzie nam zależeć na tym, żeby śmieci znalazły się wewnątrz pojemników do tego przeznaczonych, trudno będzie pozbyć się szczurów.

To są gęsto zaludnione obszary miasta, gdzie jest dużo miejsc gromadzenia odpadów w porównaniu do innych osiedli. Do tego wielka liczba podmio-

tów gospodarczych, liczne sieci podziemne, obfita sieć rzeczna i wodna – a więc czynniki, które sprzyjają bytowaniu szczurów. Tutaj także – podobnie jak w wielu innych miejscach miasta – mieszkańcy dokarmiają ptaki, a to dodatkowy problem, bowiem to nie ptaki, ale szczury zjadają wyrzucone resztki kuchenne i ziarno.

Jakie są nowe pomysły, by skuteczniej zwalczać szczury?

Jako miasto planujemy odciąć możliwość żywienia się gryzoni na resztkach spożywczych z lokali gastronomicznych i mieszkań. Systematycznie modernizujemy na terenie miasta śmietniki. Najlepszy efekt według nas daje instalacja nowoczesnych szczuroodpornych pojemników na śmieci. One muszą mieć samoczynnie zamykające się klapy, tak żeby gryzoniom było trudno dostać się do środka. Wytypowaliśmy 11 kolejnych wnetrz blokowych Starego Miasta, w których pojawiają się tego typu systemy gromadzenia odpadów w ciągu najbliższego roku.

Gdzie konkretnie?

Np. przy ul. Igielnej; tam są trzy miejsca gromadzenia odpadów, a chcemy je zastąpić dwoma nowoczesnymi. Także na podwórkach przy Szewskiej vis-a-vis Kamelona i za dawnym barem Barbara – w miejscach dotychczasowych wiat śmietnikowych pojawiają się systemowe pojemniki. Wkrótce

będzie można je zobaczyć także przy ul. Nowej. W tym roku już częściowo zrealizowaliśmy wymianę przy pl. Muzealnym i ul. Psie Budy. To ostatnie miejsce będziemy jeszcze uzupełniali o kolejne nowe pojemniki systemowe.

Jak działa to samoczynne zamykanie klapy?

W systemach klapę śmietnika otwiera się za pomocą nożnego przycisku, a zamyka się ona grawitacyjnie – opada pod swoim ciężarem. Jeden taki pojemnik pozwala zastąpić cztery klasyczne kontenery na kółkach, jego atutem jest zatem to, że zajmuje mniej miejsca, a dzięki swojej konstrukcji skutecznie izoluje zapachy, a przede wszystkim jest rzeczywiście szczuroodporny.

Jednak oprócz wymiany kontenerów na szczelne pojemniki systemowe, ważne są zachowania i nawyki nas wszystkich – mieszkańców Wrocławia. Do momentu, gdy będziemy dokarmiać ptaki i nie będzie nam zależeć na tym, żeby śmieci znalazły się wewnątrz pojemników na to przeznaczonych, trudno będzie pozbyć się szczurów. W tej kwestii nadal duży problem stanowią tzw. luzy, czyli śmieci pozostawiane obok osłon śmietnikowych i pojemników. I nie mówię tylko o tych odpadach, które stanowią bezpośredni pokarm dla szczurów, ale także o gabarytach i kartonach,

które mogą stanowić dla nich schronienie.

Ile jest jeszcze miejsc, gdzie trzeba by zastąpić klasyczne pojemniki na śmieci?

Patrząc na wszystkie osiedla objęte czerwoną strefą, mamy jeszcze sporo pracy. To jest kilkadziesiąt lokalizacji, gdzie zachodzi potrzeba wymiany tych pojemników. Inwestujemy spore pieniądze tam, gdzie mamy największy problem ze szczurami – nawet kilkaset tysięcy złotych na jedno miejsce gromadzenia odpadów. Nie wszędzie jednak można pojemniki systemowe zainstalować. Do ich opróżniania są potrzebne większe, specjalistyczne samochody, które nie do każdego podwórka mogą dojechać, np. ze względu na ciasną zabudowę. Dlatego instalację zawsze poprzedzają próby z dojazdem odpowiedniej śmieciarki. Tam, gdzie nie pójść one pomyślnie, szukamy innych rozwiązań, np. pojemniki podziemne lub półpodziemne, które obsługuje trochę mniejszy pojazd.

Mamy jeszcze specyficzną sytuację przy lokalach gastronomicznych, które wytwarzają relatywnie dużo odpadków z jedzenia...

Niewątpliwie gastronomia generuje stały dopływ potencjalnego żeru dla szczurów. Dlatego rozmawiamy wspólnie z naszymi restauratorami o standardach, jakie powinny być zachowane. Widzimy już pewną poprawę, ponieważ do tego dochodzą kontrole Straży Miejskiej oraz Wydziału Podatków i Opłat dotyczące np. liczby miejsc konsumpcyjnych w danym lokalu. Jesteśmy już po szeregu takich kontroli i rozmowach jednocześnie i wydaje nam się, że wszyscy rozumieją problem i trochę się w tej kwestii poprawiło, przynajmniej w ścisłym centrum.

To nie znaczy, że przestajemy kontrolować. Będziemy stale sprawdzać wywiązywanie się z obowiązków wynikających właśnie z prowadzenia tego typu działalności. Z drugiej strony miasto będzie też edukować. Będzie prowadzona kampania o odpadach i tym, co z nimi robić.

Magiczna przygoda w sercu miasta!

Już 11 listopada, w Narodowe Święto Niepodległości, tysiące wrocławian ponownie wyruszą na trasy największej gry miejskiej WrocWalk 2025. Organizowane przez Młodzieżowe Centrum Sportu Wrocław wydarzenie to wyjątkowa propozycja aktywnego świętowania, łącząca spacer z odkrywaniem tajemnic miasta. W tym roku na uczestników czekają trzy nowe trasy, gość specjalny – historyk Łukasz Kazek – oraz możliwość zobaczenia panoramy miasta z 49. piętra Sky Tower. Zapisy wciąż trwają.

Redakcja

WrocWalk to wydarzenie, które na stałe wpisało się w kalendarz wrocławskich obchodów Święta Niepodległości. Jego ideą jest aktywne, międzypokoleniowe świętowanie, pozbawione rywalizacji i pomiaru czasu. Liczy się dobra zabawa, wiedza o mieście i wspólne odkrywanie jego uroków. Zadaniem uczestników jest zebranie pamiątkowych pieczętek z punktów kontrolnych, zlokalizowanych na mapie wybranej trasy. Spacer można odbywać w dowolnym tempie i z dowolnego punktu między 10 a 17.

wa, wiedza o mieście i wspólne odkrywanie jego uroków. Zadaniem uczestników jest zebranie pamiątkowych pieczętek z punktów kontrolnych, zlokalizowanych na mapie wybranej trasy. Spacer można odbywać w dowolnym tempie i z dowolnego punktu między 10 a 17.



Łukasz Kazek, historyk, spotka się z uczestnikami na każdej trasie



W pakiecie startowym uczestnicy WrocWalk dostają czapkę, szalik i mapę z miejscami na pieczętki. Zobaczcie w naszej galerii, jak zabawa wyglądała w ubiegłym roku



TOMASZ HOŁDOB, BARTOSZ MONKIEWICZ



Trzy spacery po mieście

W tym roku organizatorzy przygotowali trzy zupełnie nowe szlaki tematyczne, odkrywające różne oblicza Wrocławia:

ODRZAŃSKIE OPowieści (ok. 10 km)

Trasa dla miłośników bulwarów, mostów i historii nierozzerwalnie związanej z rzeką.

- Pomnik Powodźnianki – Most Uniwersytecki
- Instalacja Nawa – Wyspa Dalia
- Rejs statkiem – Przystań Kardynalska i Przystań Zoo
- Plac Nowy Targ
- Pomnik Karla Heinricha Klingerta
- Muzeum Poczty i Telekomunikacji we Wrocławiu
- Most Grunwaldzki – Stowarzyszenie Odra Niemen
- Wschodnia Kotłownia przy Wieży Ciśnień na Grobli
- Łukasz Kazek (Bastion Ceglarski)

WROCŁAWSKIE SKARBY (ok. 12 km)

Najdłuższy szlak, skupiony wokół muzeów i historycznych eksponatów ważnych dla miasta.

- Muzeum Geologiczne
- Muzeum Pana Tadeusza
- Pałac Królewski – Muzeum Historii i Sztuki Medalierskiej
- Panorama Racławicka – Mała Rotunda
- Plac Nowy Targ
- Muzeum Poczty i Telekomunikacji we Wrocławiu
- Uniwersytet Medyczny – Centrum Odkryć Medycznych
- Muzeum Etnograficzne
- Łukasz Kazek (Bastion Ceglarski)

WROCŁAW W CHMURACH (ok. 7 km)

Propozycja dla tych, którzy chcą zobaczyć Wrocław z innej perspektywy – niemal z lotu ptaka.

- Wieża Matematyczna
- Zakład Narodowy im. Ossolińskich

- Katedra pw. św. Jana Chrzciciela
- Mostek Pokutnic – Katedra św. Marii Magdaleny
- Plac Nowy Targ
- Sky Tower
- Łukasz Kazek (Bastion Ceglarski)

Prawdziwą gratką dla uczestników jest ta ostatnia trasa, której Patronem został **Sky Tower**. Dzięki tej współpracy, każdy uczestnik z pakietem „Wrocław w Chmurach” będzie mógł **bezpłatnie wjechać na 49. piętro** i podziwiać zapierającą dech w piersiach panoramę stolicy Dolnego Śląska z najwyższego punktu widokowego w Polsce.

Gość specjalny na trasie

Niezwykłą atrakcją tegorocznej edycji jest gość specjalny, który – w odpowiedzi na prośby uczestników – pojawi się jako punkt wspólny na **każdej z trzech tras**. Będzie to **Łukasz Kazek**, ceniony historyk, dziennikarz i twórca niezwykle popularnego kanału „History Story”. W punkcie zlokalizowanym przy Bastionie Ceglarskim (Wzgórze Polskie) pasjonat historii Dolnego Śląska podzieli się z uczestnikami fascynującymi anegdotami.

Jego wystąpienia zaplanowano na godz. 11, 12, 13, 15 i 16.

Wielki finał w sercu miasta

Meta WrocWalk 2025 tradycyjnie zlokalizowana będzie na wrocławskim Rynku (czynna od 10.30 do 18), gdzie na finiszerów czekać będą pamiątkowe medale. Finał gry miejskiej wpisuje się w centralne obchody Święta Niepodległości. Uczestnicy będą mogli dołączyć do świętowania, bo ok. 11.30 na Rynek dotrże Radosna Parada Niepodległości, a o godz. 12 odbędzie się wspólne odśpiewanie hymnu państwowego i rozpoczęcie uroczystości państwowych.

Zapisy na wydarzenie trwają, jednak organizatorzy przypominają o limicie 3000 miejsc. Do tej pory sprzedano ponad 2 tys. pakietów startowych. Koszt uczestnictwa wynosi 60 zł.

➔ **Rejestracja na stronie:**
mcs.wroc.pl/wrocwalk



Sprawdź, co na obiad poleca Jurek z Widelcem

Cynamon, kapusta, kiełbasy, piwo, pierniki i oczywiście kluski w różnych wariantach – tak smakował dawny Wrocław. O odkrywaniu tych smaków na nowo z Tomaszem Sielickim i Kamilą Kokot, autorami cyklu filmów „Specjały Jurka z Widelcem” na kanale Wrocławski Neptun, rozmawia Maciej Wołodko.

W najnowszym odcinku Specjałów Jurka z Widelcem gotujecie gęsinę na Świętego Marcina. Jak to z tą gęsiną jest? Jadano ją w dawnym Wrocławiu?

TS: Jak najbardziej. Gęsina była obecna na Dolnym Śląsku i we Wrocławiu szczególnie w listopadzie i w grudniu. Nie tylko na św. Marcina, bo często występowała także jako bożonarodzeniowe danie. We Wrocławiu mieszkało wielu protestantów, a oni nie poszczą. Dlatego na stołach pojawiało się przed świętami mięso, na przykład kiełbasa w pierniku i w piwie. No i oczywiście gęś.

Ta dolnośląska gęś różniła się czymś od tej gęsiny w Wielkopolsce? Czy to są podobne przepisy?

TS: Generalnie XIX wiek to jest dużo elementów wspólnych dla Wielkopolski i Śląska. Te kontakty Poznania i Wrocławia były bardzo silne i przenikały się też w tradycji kulinarnej. Na przykład my dzisiaj rogałe świętomarcińskie głównie kojarzymy z Poznaniem. Ale one były popularne też we Wrocławiu.

Zdradzicie parę przepisów?

KK: Na przykład gęś faszerywana śliwkami. Do tej potrawy bierze się udko z gęsi, usuwa z nich kości, a w ich miejsce wkłada suszone, podgotowane w osłodzonej wodzie śliwki. Mięso dzień wcześniej trzeba zamarynować w czerwonym winie. Później trafia na godzinę do piekarnika, a następnie dusi się w jabłkach podlanych białym, półsłodkim winem.

To co robicie, to trochę taka archeologia smaku. Bo to nie



Kamila Kokot i Tomasz Sielicki prowadzą na YouTube kanał Wrocławski Neptun – można tu oglądać przygotowywanie specjałów

są przepisy, które obecnie byłyby popularne. Skąd bierzecie przepisy na dawne potrawy?

TS: Przede wszystkim dzięki przyjaźni z Grzegorzem Sobielem mamy bezpośredni dostęp do wielkiego smakosza i specjalisty od kuchni dawnego Wrocławia. To właśnie Grzegorz odnajduje receptury w starych książkach kucharskich czy w prasie sprzed lat. A my to gotujemy. Staramy się przy tym znajdować składniki od lokalnych producentów. Takie jak chleb od pana Żelaznego z Barlickiego, kiełbasy z wędzarni Dymek pod Oławą, bułkę tartą z Mamuta, mękę z młyna Skokowa pod Prusicami czy to, co dolnośląscy winiarze mają w swoim asor-

tymencie. Mózgiem operacji od strony kulinarnej jest Kamila, która ma doświadczenie m.in. z robieniem przetworów czy wędlin. Nieraz odtwarzała też różne dolnośląskie potrawy. Na przykład kiełbasę jawnorską czy słynnego wrocławskiego knackwurst.

Czym był wrocławski knackwurst?

KK: To była kiełbasa świąteczna na Boże Narodzenie. Knackwurst od dźwięku knack, czyli od pęknięcia, od strzelania. Jak się ją łamie, ona robi „knack”. Robi się ją odwrotnie niż większość kiełbas. Najpierw się ją parzy, a dopiero potem wędzi. Kiedy jej skórka zaczyna się fajnie marszczyć, w środku jest gotowa, bo była wcześniej sparzona. Wystarczy ją ułamać i usłyszeć to charakterystyczne „knack”.

Muszę zapytać Was jeszcze o kluski wrocławskie, na które przepis podajemy tu Czytelnikom. To nie są zwykłe kluski śląskie?

TS: Kluski wrocławskie różnią się od śląskich przede wszystkim mąką, są też okrągłe, a nie spłaszczone i nie mają dziurki. Przygotowuje się je z ziemniaków i mąki pszennej. Są bardzo zwarte, no i najważniejsze – w środku mają grzanki.

Jako przyprawy używamy gałki muszkatołowej, dzięki której stają się wyrazistsze w smaku. To wyborne danie i bardzo syćące. Jeżeli podamy je w zestawie z kapustą po wrocławsku i Śląskim Niebem, mamy już prawdziwe kulinarne, dolnośląskie „kombo”.

Po obejrzeniu Waszego filmu o tych kluskach, dwa razy je już zrobiłem. Były smaczne i syćące, rodzina potwierdza. Ale wizualnie wyszły okropnie. Co zrobić, żeby ciasto się tak nie kleiło do rąk?

KK: Podsytać sobie mąką. Tylko zależy, jakie się trafią ziemniaki, bo jeżeli ziemniaki są słabo mączyste, to one się po prostu mogą rozwalać. Ja na przykład, jak zaczynałam robić, to nigdy nie wychodziła mi ilość mąki taka, jaką mam w przepisie. Zawsze wychodziło mi więcej. Potem trafiłam na ziemniaki, które są mocno mączyste i jak zrobiłam znowu ten przepis, to to już mąki poszło mniej. Więc ziemniak ma naprawdę duże znaczenie. A jak się już kula w końcowej fazie, to albo sobie rączki podsytać mąką, albo lekko zwilżyć i wtedy będzie fajnie szło. Ja zazwyczaj biorę mąkę. Z wodą też mi idzie, ale to też trzeba potem ładnie sobie ukulać troszeczkę w mące, żeby one się nie lepiły.

Czym charakteryzowała się dawna kuchnia wrocławska? Gdybyście mieli ująć to w kilku słowach, jak byście ją opisali?

TS: Była słodko-winno-korzenna. Bardzo często mięso było w towarzystwie owoców: śliwek, gruszek, jabłek. Było dużo przypraw i dużo rodzajów klusek, nie tylko kartoflanych, ale też mącznych czy chlebowych. A tradycyjne wrocławskie piwo było ciężkie, słodkie i ciemne.

Da się gdzieś w mieście skosztować takich smaków?

TS: Oczywiście. Jeżeli nie macie zacięcia do kucharzenia, albo po prostu chcielibyście najpierw spróbować czy wam to posmakuje, polecamy Restaurację Wrocławską, która jest partnerem cyklu Specjały Jurka z Widelcem. Mają i Śląskie Niebo, i kapustę po wrocławsku, i kluski wrocławskie i jeszcze Hekele – czyli śląskiego tatarskiego śledziowego. Wszystkiego można tu skosztować.

Partnerami cyklu „Specjały Jurka z Widelcem” są Miasto Wrocław i Restauracja Wrocławska. Filmy znajdziecie na kanale Wrocławski Neptun w serwisie YouTube.

PRZEPIS NA KLUSKI WROCŁAWSKIE

Z 1 kg ziemniaków wyjdzie około 15–20 klusek

- Chleb pokrojony w drobną kostkę przesmażamy na maśle.
- Ziemniaki gotujemy w mundurkach. Po obraniu możemy je przecisnąć przez prasę lub przez sito.
- Do masy kartoflanej dodajemy jedno jajko, łyżkę bułki tartej i jedną szklankę mąki pszennej.
- Dodajemy przyprawy (łyżeczka pieprzu, łyżeczka soli, pół kulki startej gałki muszkatołowej) i wyrabiamy ciasto.
- Kulamy kluski, umieszczając w każdej z nich po 3–5 grzanek. Wrzucamy je do garnka z wrzącą, osoloną wodą. Kluski powinny się gotować około 6–8 minut od momentu wrzucenia ostatniej do gara.



OSOBOWICE-RĘDZIN

Za 3 lata powstanie pierwszy rezerwat

Prezydent Wrocławia podpisał list intencyjny z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w sprawie utworzenia rezerwatu przyrody na polach irygacyjnych, jednym z najcenniejszych przyrodniczo obszarów Dolnego Śląska.

Bartosz Chochołowski

Rozpoczyna to formalny proces tworzenia pierwszego rezerwatu przyrody we Wrocławiu. Plan jest taki, że powstanie on w 2028 r.

Pola irygacyjne były naturalną oczyszczalnią ścieków. Ostatecznie przestały pełnić tę funkcję w 2015 roku. To ponad tysiąc hektarów, na których bujnie rozwija się przyroda. Na sporej części tego obszaru – na ponad 700 ha – powstanie ma obszar chroniony.

Rezerwat przyrody na polach irygacyjnych będzie pierwszym we Wrocławiu i jednocześnie jednym z największych na Dolnym Śląsku. Jednak aby mógł powstać, miasto musi zainwestować 20 mln zł.

Na ciekach Trzciana i Mokrzyca woda zostanie spiętrzona, co spowoduje powstanie naturalnego rozlewiska o powierzchni ok. 10 ha.

Na polach irygacyjnych występuje 206 cennych gatunków



MACIEJ KULCZYŃSKI (1), GRZEGORZ RAJTER (1)



prof. Marcin Kadej

Na polach irygacyjnych występuje 206 cennych gatunków roślin i zwierząt

roślin, grzybów, porostów i zwierząt, w tym wiele objętych ochroną. Zarejestrowano tu niemal połowę wszystkich gatunków ptaków występujących w Polsce. Obszar został uznany za ostoję ptaszą o znaczeniu międzynarodowym – jedyną położoną w całości w granicach administracyjnych dużego miasta w Polsce.

Ideą rezerwatu jest ochrona przyrody, ale może to być również fantastyczne miejsce spędzania wolnego czasu dla wrocławian i turystów.

– Jako naukowcy mocno kibicujemy inicjatywie utworzenia rezerwatu przyrody, ale rekomendujemy, aby było to miejsce dostępne dla mieszkańców i turystów – ma olbrzymi potencjał edukacyjny

– podkreśla prof. Marcin Kadej z Uniwersytetu Wrocławskiego.

Rezerwat przyrody to najwyższa forma ochrony przyrody w Polsce. Chroni faunę, florę, ogranicza ingerencję człowieka i pozwala na prowadzenie badań naukowych i działań ochronnych. Będzie to trzeci co do wielkości rezerwat przyrody na Dolnym Śląsku.

STARE MIASTO

BarBara na 60 lat dostała tkaninę z historią



Olga Budzan przy 3-metrowej tkaninie z historią BarBary

Każdy obrazek został wykonany inną techniką – haftem krzyżykowym, norweskim, haftem 3D, koronki klockowej, sitodrukiem, szydełkiem. Idź zobaczyć na Świdnicką.

Magdalena Talik

Przez ostatnie cztery miesiące Olga Budzan, kuratorka Muzeum Etnograficznego, była rezydentką BarBary na Świdnickiej 8B i dbała o powstawanie artystycznej tkaniny poświęconej historii słynnego niegdyś baru (a obecnie siedziby Wrocławskiego Instytutu Kultury).

W jednym z pokoi BarBary Olga Budzan szyła, łącząc ze

sobą kolejne fragmenty patchworkowej tkaniny artystycznej, która jest owocem czteromiesięcznej pracy wielu utalentowanych kobiet.

Cała tkanina, która ma ponad 3,5 m długości i 1,5 m szerokości, została rozciągnięta na deskach i zawieszona w BarBarze. Przyjdźcie koniecznie zobaczyć i powspominać najlepszy w mieście krem sułtański.

Odra Akademia bezpłatnie dla rodziców

Konferencja „W nurcie rodzicielstwa” już 22.11 na pokładzie Odra Centrum na Wybrzeżu Słowackiego 5B (tuż obok mostu Grunwaldzkiego). Będą wykłady i warsztaty poświęcone zagadnieniu rodzicielstwa, komunikacji i zdrowiu psychicznemu dzieci i młodzieży. Organizatorzy obiecują cały dzień inspirujących spotkań, warsztatów i rozmów – w sercu Wrocławia, na wodzie. Wydarzenie jest otwarte i darmowe. Zapisy na stronie www.odracentrum.org/odra-akademia

Jesień w ruchu na Gądowie

Chcesz zadbać o swoją kondycję jesienią, nauczyć się prostych ćwiczeń usprawniających ciało, a także poznać sposoby radzenia sobie z codziennym stresem i samotnością? Cykl „Jesień w ruchu” to seria 5 różnorodnych warsztatów integracyjno-ruchowych skierowanych do osób powyżej 50. roku życia: 8, 15, 22 i 23.11 oraz 6.12, zawsze w godz. 10–11, przeważnie bulwar Ikara 19. Spotkania są bezpłatne – obowiązują zapisy do 6.11 pod nr. **730 443 280**. Spotkania poprowadzi Maciej Smogóra i Katarzyna Dobranowicz. Projekt realizowany jest w ramach programu Mikrogranty.

Wpadaj na Planszówki Szczepińskie

CAL Szczepin przy ul. Zachodniej 1 zaprasza do dorosłych mieszkaniec na spotkania planszówkowe. Planszówki Szczepińskie odbywają się w pierwsze i trzecie piątki miesiąca (w listopadzie to 7.11 i 21.11), od godz. 19 do godz. 22. Projekt „Centra Aktywności Lokalnej we Wrocławiu”, prowadzony przez Stowarzyszenie Serce Szczepina, jest współfinansowany ze środków Miasta Wrocław.

Harmonogram wywozu gabarytów 5-18.11.2025

Odpady wielkogabarytowe, czyli stare meble, dywany trzeba wyrzucać do specjalnych kontenerów. W najbliższym tygodniu staną na trzy dni pod adresami:

7.11.2025

al. **Akacjowa** 7, Ałunowa 11, **Biegła** 21, Bolesławiecka 1, ks. Bonczyka 10, Braniborska 27, Budziszynska 109, Bukowskiego 158, Bzowa 20, **Cesarzowicka** 84, Chałupnicza 59, Chłopska 21, Czajkowskiego 126, Czarnieckiego 70, Czerniawska 18, Ćwiczebna 7, **Domasławska** 3, Drukarska 47, **Elbląska** 9, **Galla** Anonima 2c, Gitarowa 1, Giżycka 1, Górczycowa 6, Gospodarska 1, Grabowa 48, Gradowa 18, Grochowa 2, al. gen. **Hallera** 101, Hubska 123, **Idzikowskiego** 12, Inowrocławska 27, Inżynierska 53, 62, **Jaworska** 5, Jesionowa 25, pl. **Kaliski** 1, Kamienna 114, Kamieńskiego 11, 190a, Kazimierska 17, Kłokoczyska 154, Kminkowa 45, Kolbuszowska 14, Komandorska 147, Komuny Paryskiej 29, Konopnickiej 26, Kopczyńskiego 11, Kotsisa 1, Kraszewskiego 13, Krucza 43, Krzemieniecka 37, Kwizdyńska 25, **Lipska** 6, Litewska 14, Lotnicza 139, Lubińska 26, 54, Łęczycka 15, Łódzka 8, 35, **Meliorancka** 23, Mielecka 17, Mosiężna 1, Mościckiego 35, Mulicka 1, **Nikłowa** 2, Nowodworska 71, plk. Nulla 5, **Obrońców** Poczty Gdańskiej 1a, 5, Okrzei 1, gen. Okulickiego 1, Olszewskiego 60, 73, 88, Opolska 15, Oporowska 13, Orzechowa 27, Osobowicka 103a, **Papiernicza** 2, Partyzantów 1, 113, Pautscha 4, Pilczycka 59, gen. Prądzyńskiego 22, gen. Pułaskiego 14, Podbiałowa 15, Pola 65, Popowicka 10, 150, Poranna 34, Poświęcka 17a, Powiewna 6, Powstańców Śląskich 112, Przestrzenna 26, Pusteczka 8, **Racławicka** 27, Rakietowa 7, Rybnicka 21, Rymarska 19, 24, **Sempołowskiej** 67, Siemińskiego 10, Skarbowców 123, Skrzydlata 3, wyb. Słowackiego 5, Słowicza 6a, Sokola 19, Spółdzielcza 27, Stalowowska 33, Strzegomska 296, pl. Srebrny 1, Supińskiego 3, Swojczycka 118, Szymanowskiego 6, Ślężna 214, al. Śliwowa 61, Świstackiego 5, 6, **Walońska** 17, Wesoła 19, Węglińska 5, Wieczysta 167, Wielka 34, Wilanowska 27, Włociańska 14c, Wojtkiewicza 10, Wolbromska 21, **Zagony** 3, 22, Zajęczkowska 29, Zakopiańska 1, Zamoyskiego 5, Zaporoska 38, Zielonego Dębu 15c, Żłotej Lili 17, Zwycięska 25, Żegiestowska 13, Żołnierska 3, Żubrza 1

PILCZYCE-KOZANÓW-POPOWICE PŁN. Teatr Ekstrawersja: sztuka po godzinach

Wrocławski Teatr Ekstrawersja tworzą pasjonaci. Na co dzień to pracownicy korporacji, firm finansowych, nauczyciele, inżynierowie, architekci wnętrz. Już 7.11 zagrają „Tango” Sławomira Mrożka w PPM Zajezdnia przy Legnickiej 65.

Magdalena Talik

Teatr zawiązał się na Hubskiej 6 w Kluboteatrze ToTu. Karolina Konik, wrocławianka z wyboru od 15 lat, grała ze znajomymi i wspólnie postanowili założyć własny teatr – Ekstrawersja.

Dzisiaj działa w nim stale ok. 15 osób, np. Katarzyna Michnicka, geografka ze specjalizacją z turystyki. Przyznaje, że nie tylko u niej najważniejsza jest miłość do teatru. To wspólny mianownik wszystkich, którzy zaangażowali się w realizację spektakli. – Każdy z nas ma jakąś pracę, teatr traktujemy hobbystycznie, ale stał się naszą prawdziwą pasją – mówi.

Członkowie Teatru Ekstrawersja spotykają się dwa razy w tygodniu na dwugodzinne próby w przestrzeni Pracowni Projektów Międzykulturowych Zajezdnia przy Legnickiej 65. Przed przygotowywaną pre-



We wrześniu tego roku Teatr Ekstrawersja świętował już 10-lecie swojego istnienia

mierą albo wznowieniem tytułu sesje są dłuższe, trzeba wszystko dopiąć na ostatni guzik. Pracują przez cały rok. – Nie mamy klasycznego sezonu artystycznego, gramy w miarę na bieżąco, może

mniej w wakacje – tłumaczy Katarzyna Michnicka.

Zespół gra za darmo, a teatr utrzymuje się wyłącznie ze sprzedaży biletów. Najbliższy spektakl Teatr Ekstrawersja

gra w piątek 7.11. To klasyk – „Tango” Sławomira Mrożka. Bilety w cenie 35 zł już są wyprzedane, ale warto zająć na stronę teatru i śledzić repertuar na: www.teatr-ekstrawersja.pl/fundacja.

MAŚLICE

Zielona Wspólna Turoszowska – konkurs!

Po wielu miesiącach zabiegów i starań, jak zachować pas zieleni wzdłuż jednej z ulic Maślic – wrocławskiego osiedla tak naznaczonego intensywną urbanizacją – Rada Osiedla Maślice ogłasza konkurs na opracowanie koncepcji.

Redakcja

Rzecz w uratowaniu fragmentu zieleni i nadaniu temu obszarowi takiej formuły, by nie

tracił nic ze swojej naturalności, a jednocześnie cieszył oko i stał się przykładem sensownego projektowania – łączącego ekologię, estetykę i co-

dzienną użyteczność. Chodzi o pas zieleni wzdłuż ul. Turoszowskiej, graniczący z nową inwestycją realizowaną przez firmę Profit Development.

Rada Osiedla Maślice zaprasza zespoły projektowe i studenckie koła naukowe do opracowania koncepcji współtworzenia pasa zieleni przy ul. Turoszowskiej.

Dlaczego warto?

To szansa, by Twoja koncepcja stała się pilotażowym wzorem dla innych miejsc we Wrocławiu, które borykają się z podobnym wyzwaniem. Liczy się ochrona istniejącej zieleni, zwiększenie bioróżnorodności i rozwiązania retencyjne – to dziś najbardziej aktualne kie-

runki w projektowaniu miejskim. Przez wiele miesięcy RO Maślice współpracowała z Profit Development, a dzięki wsparciu Urzędu Miejskiego Wrocławia może wystartować z tym pilotażem – efektem kompromisu między wszystkimi stronami.

Praktyczne informacje

Termin zgłoszeń: do **14 października br.** Adres do wysyłki prac: maslice@osiedla.wroclaw.pl. Kryteria oceny: ochrona zieleni, bioróżnorodność i retencja, realność realizacji, funkcjonalność i inkluzywność. Przewidziane są nagrody dla uczestników.

➤ Więcej na: www.wro.news/zielona-turoszowska



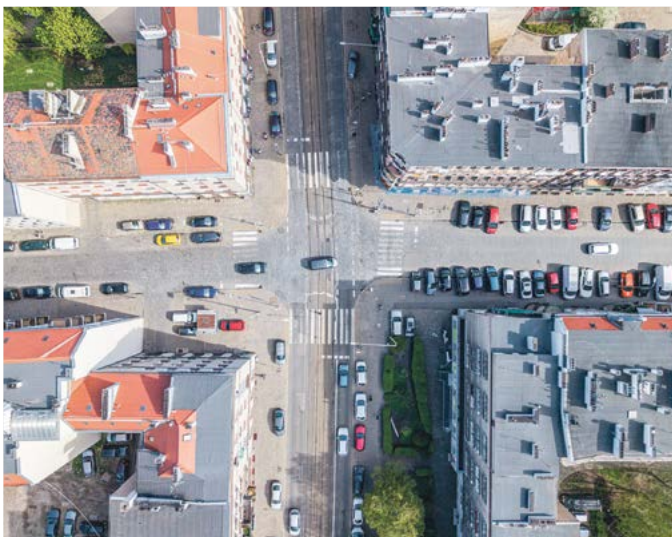
OŁBIN

Nowowiejska zostanie przebudowana

W imieniu miasta spółka Wrocławskie Inwestycje podpisała właśnie umowę z Biurem Projektów Dróg i Mostów BBKS-PROJEKT. Za 2 mln zł zaprojektuje ono przebudowę Nowowiejskiej od Wyszyńskiego do Jedności Narodowej.

Przetarg na projekt wygrała firma Biuro Projektów Dróg i Mostów BBKS-PROJEKT. Rozpoczęła ona pracę, którą ma zakończyć w ciągu 17 miesięcy. Wraz z nowym torowiskiem i siecią trakcyjną mają się pojawić przystanki wiedeńskie – te, z których wsiada się do tramwaju z wysokości podłogi pojazdu. Za-

daniem projektanta jest też zaplanowanie: ■ dróg rowerowych ■ nowych chodników ■ przejść dla pieszych ■ przejazdów rowerowych przez ulicę. Wolna przestrzeń ma zostać przeznaczona na miejsce postojowe. Przebudowane zostaną również wloty skrzyżowań z ulicami Barlickiego, Żeromskiego i Wygodną.



MAREK KSIEŻAREK

BISKUPIN-SĘPOLNO-DĄBIE...

Listopad koncertowy w Światowidzie



OPT ŚWIATOWID

Wolisz muzykę klasyczną czy jazzową? W zależności od preferencji wybierz się do OPT Światowid przy ul. Sempolowskiej 54a w piątek 7 lub 21 listopada wieczorem.

■ **Światowid klasycznie** – 7.11, godz. 18.30 – Ogień i lód / **Tasten duo (na zdj.)**, bilety: 30 zł, bilety z kartą seniora: 20 zł. Artystyczne drogi Bartosza Kołsuta i Juliusza Goniarskiego przecięły się podczas studiów w niemieckim Essen. Od 2018 koncertują wspólnie jako Tasten Duo. Eksplorują połączenie barw muzyki fortepianowej i granej na akordeonie, tworząc własne aranżacje kla-

syki: Griega, Granadosa, Bizeta, Piazzoli

■ **Jazz w Światowidzie** – 21.11, godz. 19 – Helicopets, bilety: 40 zł; bilety z kartą seniora: 25 zł. Zespół Helicopets czerpie z klasyki jazzu, muzyki elektronicznej, trip-hopu i ambientu. Ze spokojnych ballad płynnie przechodzą w improwizacje zagrane z rockową energią.

PRZEDMIEŚCIE ŚWIDNICKIE

Leciwa kamienica z Wysokiej odmłodzi

Ostała się po wojennej zawierusze, która wykościła jej sąsiadki. Kamienicy przy ul. Wysokiej 4 należy się godny remont. To w 100 procentach miejski budynek, a ZZK właśnie ogłosił przetarg na jego rewitalizację.

XIX-wieczna kamienica przy Wysokiej 4 swoje już przeszła. To jedna z tych „szczęściar” na osiedlu, która prawie nie ucierpiała podczas wojny.

Reprezentuje styl eklektyczny z elementami neorenesansu i neobaroku. Jej fasadę zdobią bogate sztukaterie, atlanty i eleganckie gzymsy – niegdyś

typowe dla wrocławskich kamienic. Budynek nadal cieszy oko, choć należy mu się porządny remont. Wiemy, że po nim będzie się prezentować zjawiskowo. Gdy przyjrzeć się detalom, stanowi on jeden z tych bardziej ornamentalnych w mieście. Oferty można składać do 13.11 na www.wro.news/wysoka



ZZK

Harmonogram SZOT-a

15.10.2025

godz. 14.30–15.30 Skwierzyńska 23 – MGO

godz. 16–17 Dicksteina 4, Ciepła/Wesoła, Kołobrzewska – garaże, Kamieńskiego 190 – Rada Osiedla

godz. 17.30–18.30 Walego Sławka – Delikatesy, Kukuczki/Pirenejska, al. Architektów 16, Bałtycka 8 – CAL

godz. 19–20 Górnickiego 4 – MGO, Supińskiego 6, Niebieska 11, Tymiankowa – Biblioteka

06.11.2025

godz. 14.30–15.30 Masztalera/Kleeberga

godz. 16–17 Bacciarellego – Biedronka, Vivaldiego/Schuberta, Bystrzycka 69C – pawilony, Krzywoustego 321–325

godz. 17.30–18.30 Wrocławczyka/Nauczycielska, Oraczy/Będzińska, Zemska 35 – Społem, Zielna/Bylinowa

godz. 19–20 Żeromskiego 28 – MGO, al. Wiśniowa 27, Jaksonowicka 28, Sołtysowicka/Redycka

07.11.2025

godz. 16–17 Walerego Sławka – Delikatesy, Skwierzyńska 24 – MGO, Sielska – Stokrotka, Osobowicka 128–132 – CAL

godz. 17.30–18.30 Pautscha 4, Śliczna 35, Słężoujście – pętla, Zawalna – pętla

godz. 19–20 Krakowska – Biedronka, Orzechowa 69, Kamiennogórska – Parking P&R, Słomińskiego 3E – parking

CAL – Centrum Aktywności Lokalnej, **MGO** – Miejsce Gromadzenia Odpadów, **RO** – Rada Osiedla, **SM** – Spółdzielnia Mieszkaniowa, **SZOT** – Samochód Zbierający Odzież i Tekstylia



O seniorach w kulturach i religiach świata

W dniach 20-21 listopada odbędą się V Wrocławskie Dni Gerontologii. To dwa dni rozmów, inspiracji i refleksji nad tym, jak wspólnie tworzyć świat przyjazny seniorom – z troską, zrozumieniem i uznaniem dla ich doświadczenia.

Redakcja

Tegoroczna edycja to okazja do spotkania pokoleń i dialogu na temat postrzegania starości w kulturach i religiach na przestrzeni wieków. Zapraszamy Wrocławskie Centrum Seniora-WCRS we współpracy z Papieskim Wydziałem Teologicznym.

Co w programie?

Uroczyste otwarcie konferencji odbędzie się 20 listopada o godz. 9.30 w auli Papieskiego Wydziału Teologicznego, pl. Katedralny 1a. Wykład inauguracyjny wygłosi ks. rektor Sławomir Stasiak, podejmując pytanie: „Czy zaawansowany wiek może być atutem? Ujęcie biblijne”.

Znany kubański muzyk Jose Torres opowie z kolei o miejscu osób starszych na Kubie, a ks. dr hab. Robert Zapotoczny przybliży włoskie modele aktywności seniorów. Prof. dr hab. Zbigniew Dobrzański opowie o życiu osób starszych w Japonii.



Podczas wykładów seniorzy usłyszą m.in. o tym, jak wygląda życie osób w ich wieku na Kubie czy w Japonii

Dr hab. Marlena Kilian zaprosi do refleksji nad wyzwaniami dojrzałości w kulturze zdominowanej przez kult młodości, Marek Pisarski zapozna uczestników z godnym przeżywaniem tematów odchodzenia i przemijania w wystąpieniu „Pożegnania i pogrzeby – przełamujemy tabu”.

Drugi dzień konferencji otworzy wykład ks. dr. Bartosza Mitkiewicza pt. „Seniorzy w kulturach

pierwotnych i w różnych epokach na przestrzeni wieków”.

Kulminacyjnym punktem będzie międzypokoleniowy panel dyskusyjny „Jak budować autorytet seniora wśród różnych pokoleń w różnych religiach”. W debacie wezmą udział m.in.: dr hab. Marlena Kilian, ks. dr hab. Robert Zapotoczny oraz przedstawiciele różnych wyznań i środowisk akademickich.

Jak się zapisać?

Wstęp na konferencję jest bezpłatny, ale obowiązują wcześniejsze zapisy:

- przez formularz na: www.wcrs.wroclaw.pl/wroclawskie-dni-gerontologii-2025
- mejlowo: karta.seniora@wcrs.pl
- telefonicznie: 71 344 44 44
- stacjonarnie w Punkcie Informacyjnym WCS,

pl. Dominikański 6, pokój 16, od pn do pt. w godz. 9-15.

V Wrocławskie Dni Gerontologii to interdyscyplinarne forum naukowe i społeczne, które łączy przedstawicieli środowisk akademickich, praktyków, organizacji senioralnych oraz wszystkich, którym bliska jest tematyka starości, duchowości i relacji międzypokoleniowych.

Dzień Życzliwości 2025: koncert, kino czy teatr?

Czy zapisaliście się już na warsztaty, które zapowiedzieliśmy w poprzednim numerze? Mamy nadzieję, że tak! Teraz zaplanujcie sobie wyjście do kina lub na koncert, które organizowane będą w ramach tegorocznego Dnia Życzliwości.

Agata Zięba

W tym roku z okazji 20. rocznicy obchodów Dnia Życzliwości świętujemy cały miesiąc. W programie są różne warsztaty, zajęcia z jogi śmiechu czy plan-szówki. Większość wydarzeń jest bezpłatna, ale na niektóre trzeba kupić bilety. Co przed nami?

- 7.11, godz. 23, Vertigo Jazz Club&Restaurant – jam session

- 9.11, godz. 10.30, Centrum Historii Zajezdnia – seans bajkowy (bilety)
- 11.11, godz. 22, Vertigo Jazz Club&Restaurant – jam session
- 13.11, godz. 18, Kino Nowe Horyzonty – „I znowu zgrzeszyliśmy, dobry Boże!”, reż. Philippe de Chauveron (bilety)
- 14.11, godz. 23, Vertigo Jazz Club&Restaurant – jam session

- 18.11, godz. 20, Teatr Improkacja (bilety)
- 18.11, godz. 22, Vertigo Jazz Club&Restaurant, koncert – jam session
- 19.11, godz. 19, Politechnika Wrocławska – nocne listowanie.

➤ Cały program i linki do biletów na: www.wro.news/zyczliwosc-2025



Spot Zajezdni z dwoma nagrodami

„Musisz to zobaczyć” to nie tylko tytuł spotu Centrum Historii Zajezdnia, ale i polecenie, aby udać się koniecznie na wystawę tam prezentowaną – zachęca Andrzej Jerie, dyrektor Ośrodka „Pamięć i Przyszłość”. Przeczytajcie i zobaczcie.

Redakcja

To już druga nagroda za spot „Musisz to zobaczyć”, który reklamuje wystawę główną w Centrum Historii Zajezdnia. Do czego placówce muzealnej film reklamowy?

Jesteśmy niezwykle dumni, że już po raz kolejny spot promujący wystawę główną „Wrocław 1945–2016” został doceniony – wcześniej przez jurorów w hiszpańskiej Katalonii, a teraz w stolicy Chorwacji na Zagreb Tour-Film Festival 2025 w kategorii „Najlepszy film promujący usługi turystyczne”. Nasza wystawa to gotowy scenariusz na hollywoodzką produkcję. Zwiedzając ją, każdy – tak jak Oliwier, bohater filmu – może zanurzyć się w przeszłość i stać się częścią opowieści snutych przez rodziców i dziadków. Ten film ma zaaprobować wszystkich do poznania tych niesamowitych historii.

Rzeczywiście budynek dawnej zajezdni autobusowej przy ul. Grabiszyńskiej jest świadkiem historii. Czy sceny filmowe były kręcone na wystawie?

Tak, cały materiał został zrealizowany w Centrum Historii



Kadr spotu (duże zdj.), obok: Andrzej Jerie i Michał Zieliński odbierają nagrodę

Zajezdnia. Przechodząc z jednej sceny w drugą, Oliwier co chwilę przenosi się w czasie i znajduje się w nowej, zaskakującej rzeczywistości ostatnich 80 lat.

I takie też są odczucia zwiedzających. Nie spodziewają się, że tak nowocześnie i wciągająco można opowiadać o przeszłości, że – dosłownie i w przenośni – można

jej dotknąć. Można wejść do prawdziwego wagonu przesiadkowego, spróbować obsłużyć legendarny komputer Odra, zajrzeć do szuflady Tadeusza Różewicza czy wsiąść do małego fiata z 80 milionami dolnośląskiej „Solidarności”. Dlatego trzeba tę wystawę zobaczyć!

Centrum Historii Zajezdnia normalnie pracuje? Bo widać ogrodzenia wokół placu...

Pracujemy bez żadnych zmian.

Przebudowujemy jedynie plac i parking, które już na wiosnę pięknie się zazielenią. Z powodu tego remontu Radosna Parada Niepodległości przejdzie w tym roku wyjątkowo w odwrotnym kierunku – ruszy spod Centrum Historii Zajezdnia i dojdzie na wrocławski Rynek, gdzie rozpoczną się oficjalne obchody Narodowego Święta Niepodległości.

► Spot obejrzysz na stronie: zajezdnia.org

Miasto literatury sięga po książkę

Wrocław, jako Miasto Literatury UNESCO, zainicjował akcję promującą czytelnictwo – Wrocław czyta. Jej symbolem jest BookTram – specjalny tramwaj, jeżdżący po mieście.

Magdalena Talik

Celem inicjatywy jest przypomnienie, że książka wciąż potrafi łączyć ludzi i inspirować do działania. A BookTram przez najbliższy rok będzie mobilną reklamą książki i przestrzenią promującą czytelnictwo. W jego wnętrzu i wokół niego odbywać się będą spotkania z autorami, akcje rozdawania książek (każdego 15. dnia miesiąca) oraz miniwydarzenia literackie. Poza tramwajem zaplanowano wiele akcji, które będą odbywać się w różnych częściach Wrocławia:

- szkolne akcje czytelnicze organizowane przez Miejską Bibliotekę Publiczną
- Festiwal Księgarni, przygotowany wspólnie z wrocławskimi księgarzami i lokalnymi autorami
- przedsięwziętą kampanię „Podaruj książkę na Święta”
- konkurs fotograficzny pod roboczym tytułem „Czytam, gdzie tylko mogę”.

W grudniu odbędą się również tradycyjne Targi Dobrej Książki, które co roku przyciągają miłośników literatury.



BookTram wyjechał na ulice Wrocławia 29 października

Horror Day 2025 w listopadzie

Mroczne opowieści, spotkania z autorami, wykłady popularnonaukowe i twórcze warsztaty – to wszystko czeka na uczestników Dolnośląskiego Festiwalu Grozy HORROR DAY 2025, który już po raz 11. odbędzie się we Wrocławiu. W dniach 7–8 listopada stolica Dolnego Śląska znów stanie się centrum dla miłośników grozy i niesamowitości. Organizowany w formule konwentu, gromadzi pasjonatów literatury, filmu i sztuki grozy. Tegoroczna edycja poświęcona będzie wampirom. Więcej na: www.wbp.wroc.pl.

Idź na 16. American Film Festival

American Film Festival jest jedynym festiwalem w Polsce – i w Europie Środkowej i Wschodniej – prezentującym wyłącznie kino amerykańskie w całej jego różnorodności: od artystycznego undergroundu do ambitnych produkcji Hollywoodzkich. Ważnym elementem festiwalu jest obecność twórców i innych osób związanych z prezentowanymi filmami. Goście biorą udział w spotkaniach z widownią, w debatach i w lekcjach mistrzowskich. 16. edycja wydarzenia odbędzie się w naszym mieście w dniach 6–11 listopada. Sprawdź na: www.americanfilmfestival.pl.

WAGLEWSKI FISZ EMADE w Starym Klasztorze

WROCKfest.pl zaprasza 20 grudnia do Starego Klasztoru na klubowy koncert projektu WAGLEWSKI FISZ EMADE. Oprócz utworów z ostatniej płyty pt. „Duchy ludzi i zwierząt” usłyszymy materiał z poprzednich albumów rodziny Waglewskich. Gdzie: Sala Gotycka w Starym Klasztorze, ul. Purkyniego 1, godz. 19, bilety: 130 zł – I pula, miejsca siedzące (balkon): 150 zł. Szczegóły na: www.wrockfest.pl.

Samochód w gotowości na nagłą ewakuację

W sytuacjach kryzysowych auto może stać się jednym z najważniejszych narzędzi bezpieczeństwa. Pozwala szybko dotrzeć w bezpieczne miejsce, przewieźć najpotrzebniejsze rzeczy i zwiększa szanse przetrwania. Ale, by rzeczywiście pomogło, musi być wcześniej odpowiednio przygotowane.

Redakcja

– Samochód może stać się naszym sprzymierzeńcem w sytuacjach kryzysowych, gdy liczy się szybkie i bezpieczne przemieszczenie. Kluczowe jest, by był sprawny, odpowiednio wyposażony oraz zaparkowany w miejscu umożliwiającym nagły wyjazd. Wtedy realnie zwiększamy szanse na skuteczną ewakuację i bezpieczeństwo własne oraz najbliższych – wyjaśnia Piotr Kościelny, komendant Straży Miejskiej.

Auto jako część rodzinnego planu

Samochód nie zastąpi plecaka ewakuacyjnego ani rodzinnego planu kryzysowego, ale znacznie ułatwia:

- szybką ewakuację z zagrożonego terenu
- przewiezienie niezbędnych zapasów, leków i dokumentów



BEZPIECZNY
WROCŁAW

Pamiętaj o regularnych przeglądach technicznych samochodu u mechanika

- dotarcie do miejsca, gdzie można liczyć na pomoc.

Traktuj samochód jako integralną część systemu przygotowań: z planem trasy, zapasami, urządzeniami komunikacyjnymi i świadomością zagrożeń.

O to powinieneś zadbać

Stan techniczny i paliwo

- Trzymaj bak co najmniej w połowie pełny – brak paliwa może zakłócić ewakuację
- Regularnie kontroluj akumulator, ciśnienie

w oponach, poziom oleju i płynów eksploatacyjnych

- Miej zapasowe koło lub zestaw naprawczy wraz z narzędziami i lewarkiem.

Wposażenie awaryjne w samochodzie

- Apteczka, gaśnica, trójkąt ostrzegawczy
- Mapy papierowe i atlasy – GPS może być niedostępny lub zawodny
- Zapas wody, drobne jedzenie (batony energetyczne), latarka, powerbank i zapasowe baterie

- Narzędzia wielofunkcyjne, taśma izolacyjna, lina holownicza

- Urządzenia do komunikacji zapasowej (CB radio, walkie-talkie lub radiotelefon).

Układ bagażnika

- Uporządkuj bagażnik tak, by najważniejsze rzeczy były łatwo dostępne
- Zabezpiecz przedmioty przed przemieszczaniem, by nie stały się niebezpieczne przy hamowaniu
- Zostaw przestrzeń na szybki załadunek lub dodatkowe torby w razie ewakuacji.

Planowanie trasy i logistyka

- Zaplanuj co najmniej dwie alternatywne trasy ucieczki – w razie awarii lub zatoru drogowego
- Nie blokuj dróg ewakuacyjnych – umożliwaj przejazd służbom ratunkowym
- Udostępnij trasę i numer rejestracyjny bliskim, aby można było Cię zlokalizować
- Śledź komunikaty i ostrzeżenia – nawet jadąc autem warto wiedzieć, co dzieje się na trasie.



PIERWSZE WARSZTATY Z OBRONY CYWILNEJ ZA NAMI. KOLEJNE 17 I 26.11, UL. WYSTAWOWA 1, GODZ. 14.30-16

Bezpłatne czterogodzinne szkolenie 29.10 przyciągnęło tłum zainteresowanych, zapisało się na nie 650 osób. Na kolejne 17.11 nie ma już miejsc. Zapisy na 26.11 zostaną uruchomione 7.11 na stronie www.wcrs.wroclaw.pl/szkolenia-obrona-cywilna

CZEGO SIĘ DOWIESZ

- ▶ **sygnały alarmowe** – co oznaczają syreny i jak reagować na komunikaty ostrzegawcze

- ▶ **plecak ewakuacyjny** – co zabrać, aby przetrwać w sytuacji kryzysowej
- ▶ **ewakuacja** – zasady bezpiecznego opuszczania zagrożonych miejsc

- ▶ **pierwsza pomoc** – podstawy udzielania pomocy przedmedycznej
- ▶ **miejsca schronienia** – gdzie i jak szukać bezpieczeństwa

Chcą wygrać każdy następny mecz

Kto jest najlepszym transferem WKS-u w tym sezonie? Radosław Soja, asystent trenera w koszykarskim Śląsku, w rozmowie z Michałem Kurowickim przedstawia cele, jakie Śląsk stawia sobie na ten sezon w Polsce i Europie.

Jak Pan ocenia występy Śląska w Orlen Basket Lidze?

Mamy bardzo młodą drużynę, więc na pewno potrzebujemy czasu. Cieszy to, że z meczu na mecz coraz lepiej się rozumiemy i widać progres w naszej grze. Cieszą też dwa zwycięstwa, które już mamy na koncie. Musimy jednak koncentrować się na sobie i jak najszybciej wejść na najwyższe obroty.

A w EuroCup?

To dla większości naszych zawodników nowe doświadczenie. Dlatego każde spotkanie to dla nas nauka, zarówno pod względem fizyczności, jak i taktyki. Liga jest mocna i nieprzewidywalna, a najważniejsze, by dopisywało nam zdrowie. Wtedy będziemy mogli rywalizować do końca w optymalnym składzie.

Jakie cele stawiacie sobie w lidze polskiej i w EuroCup?

Wyciągnąć z tych rozgrywek jak najwięcej nauki. Niecodziennie ma się okazję grać z tak renomowanymi drużynami i prze-



Radosław Soja, asystent trenera Śląska, analizuje grę zespołu wspólnie ze sztabem trenerskim

ciwko tak wymagającym zawodnikom oraz trenerom.

Najlepszy transfer do Śląska w tym sezonie?

Najlepszym transferem Śląska w tym sezonie jest zdecydo-

wanie trener Ainars Bagat-skis. To człowiek z ogromnym doświadczeniem zdobytym na poziomie Euroligi, EuroCupu i w pracy z kadrą narodową. To widać na co dzień, w jego relacjach z zawodnikami

i w sposobie, w jaki od nich wymaga treningu i dyscypliny. Uważam, że musimy po prostu ciężko pracować, skupiać się na każdym kolejnym treningu i czerpać jak najwięcej z jego doświadczenia.

Finał pełen emocji na Partynicach

Dwie gonitwy przeszkodowe, dwie płotowe i cztery płaskie – już we wtorek 11.11 na WTWK Partynice zakończenie sezonu wyścigowego 2025. To wyjątkowe wydarzenie, które łączy sportowe emocje z obchodami Święta Niepodległości.

Redakcja

Najważniejszym punktem dnia będzie Gonitwa o Nagro-

dę Zamknięcia Sezonu Przeszkodowego. Na starcie staną 5-letnie i starsze konie, które zmierzają się na dystansie

3800 m, pokonując 17 przeszkód, w tym słynny skok trybunowy i widowiskowy wodny galop. To właśnie ta gonitwa

przyciąga co roku tłumy fanów wyścigów konnych.

Oprócz emocji sportowych organizatorzy przygotowali bogaty program dla całych rodzin.

Najmłodsi będą mogli skorzystać z przejażdżek na kucykach, odwiedzić stajnię rekreacyjną, a miłośnicy hobby horsingu wezmą udział w Wszechstronnym Konkursie Hobby Horse. W jego trakcie odbędzie się również uroczyste zakończenie sezonu Wrocławskiej Ligi Hobby Horse i dekoracja najlepszych zawodników.

We wtorek 11 listopada – Dzień Niepodległości – Partynice staną się miejscem spotkań rodzin, przyjaciół i miłośników koni, którzy połączą pasję do sportu z patriotycznym duchem tego dnia.



Wtorek 11.11.2025, pierwsza gonitwa: godz. 11, ostatnia gonitwa: godz. 14.30, wstęp: bezpłatny

Tydzień w skrócie

Koszykarki Ślązy wyruszyły w trasę, na której zatrzymały się najpierw w bułgarskim Beroe, potem w Lublinie. Pierwszy mecz – w Europucharze – wygrały 99:66, drugi – w Orlen Basket Lidze Kobiet – przegrały z AZS-em UMCS 74:88.

Trzecią porażkę z rzędu zanotowały **siatkarki Volleya**. Wrocławianki 2.11 w Bielsku-Białej dogoniły rywalki, ale ostatecznie przegrały 2:3 (14:25 | 16:25 | 25:20 | 25:22 | 13:15). W Tauron Lidze z bilansem 1-3 zajmują miejsce w dolnej części tabeli. Przed nimi spotkanie z wiceliderkami ekstraklasy.



WYDARZENIA SPORTOWE

koszykówka

BKT EuroCup,
5.11 godz. 18,
Aris Saloniki – WKS Śląsk Wrocław
Polsat Sport 3

FIBA Eurocup Women,
5.11 godz. 20,
ESB Villeneuve – Śląska Wrocław, *YouTube*

Orlen Basket Liga
8.11 godz. 17.30,
hala Orbita,
WKS Śląsk Wrocław – King Szczecin
Polsat Sport 2

piłka nożna

Betclit 1. Liga,
9.11 godz. 14.30,
Tarczyński Arena,
WKS Śląsk Wrocław – Polonia Bytom
TVP Polonia

siatkówka

Tauron Liga,
9.11 godz. 20.30,
hala Orbita,
#VolleyWrocław – PGE Budowlani Łódź
Polsat Sport 1

piłka ręczna

Liga Centralna,
8.11 godz. 15, **Łódź – WKS Śląsk Wrocław**



Dominik Dudek w Firleju

Zwycięzca „The Voice of Poland” i jeden z najbardziej obiecujących głosów młodego pokolenia wystąpi 8.11. Podczas koncertu usłyszymy materiał z jego pierwszej studyjnej płyty „We Are Young (But Only Once)”. Bilety www.wro.news/dudek-firlej.



Polsko-ukraińskie spotkanie kultur

15.11 kolejna edycja festiwal VIVA UKRAINA VIVA POLONIA. Na uczestników czekają warsztaty: malarskie, tańca i koncerty. Wydarzenie jest bezpłatne. Festiwal odbędzie się w Centrum Ukraińskim Kultury i Rozwoju (CUKR) przy ul. Ruskiej 46A.

Bezpośrednie zagrożenie zdrowia i życia

Numer ratunkowy: **112**
Straż Miejska: **986**
Centrum Powiadamiania Ratunkowego WOPR (nr ratunkowy nad wodą): **601 100 100**
Centrum Zarządzania Kryzysowego: **71 770 22 22**

Telefony awaryjne

(bezpłatne, czynne całą dobę)
Pogotowie energetyczne: **991**
Pogotowie gazowe: **992**
Pogotowie ciepłownicze: **993**
Pogotowie wodno-kanalizacyjne: **994**

Ważne telefony

Infolinia Urzędu Miejskiego Wrocławia: **71 777 77 77**
(pn.-pt. 8-18)
Zgłoś awarię do ZDiUM: **71 376 00 22, 19501**
(całodobowo)
Centrum Obsługi Klienta MPWiK: **71 34 09 655**
(pn.-pt. 8-15, śr. 8-17)
Biuro Obsługi Pasażera MPK: **71 30 85 030** (pn.-pt. 7-21)
Miejskie Biuro Rzeczy Znajdionych: **71 376 08 96**
(pn.-pt. 8-14, śr. 8.30-16)
Miejski Rzecznik Konsumentów: **71 777 79 02** (pn.-pt. 7.45-15.45)
Taxi Senior: **794 123 124**
Zgłoś dym ze spalania odpadów: **986** (całodobowo) lub **71 310 06 46** (pn.-pt. 7-14)
Zgłoś chore lub ranne dzikie zwierzę: **71 770 22 22** (całodobowo)
Zgłoś bezpańskiego psa lub kota: **986** (24h)
Wsparcie osób z niepełnosprawnościami: **71 777 89 61** (Biuro Wrocław Bez Barier, pn.-pt. 7.45-15.45)
Telefon Zaufania MOPS: **512 198 939**
Punkt Informacyjno-Kontaktowy Anonimowych Alkoholików: **71 321 21 24, 801 033 242**
Telefon informacyjny grup rodzinnych AI-Anon: **572 945 199**

WROMIGRANT

Punkt informacji dla migrantów i uchodźców (WCRS): **71 772 49 50, 538 579 555** (pn.-pt. 9-17)
Przejście Dialogu, ul. Świdnicka 19 (konsultacje osobiste pn.-sb. 12-16)

Napisz do nas!

REDAKCJA
pl. Solny 14, 50-062, Wrocław,
www.wroclaw.pl,
e-mail: biuletyn@araw.pl

Redaktor naczelna
Anna Aleksandrowicz
Redaktor wydania
Agata Zięba

DRUK
AGORA
ul. Daniszewska 27
03-230 Warszawa
WYDAWCA
Gmina Wrocław

Targi Rzeczy Wyjątkowych

Już 15-16.11 czeka nas spotkanie z najlepszym polskim rękodziełem w Hali Stulecia. To już 9. wrocławska edycja targów. Blisko 200 wystawców zaprezentuje swoje produkty, m.in.: biżuterię, ceramikę, kosmetyki. Bilety na: www.wro.news/targi-hala.



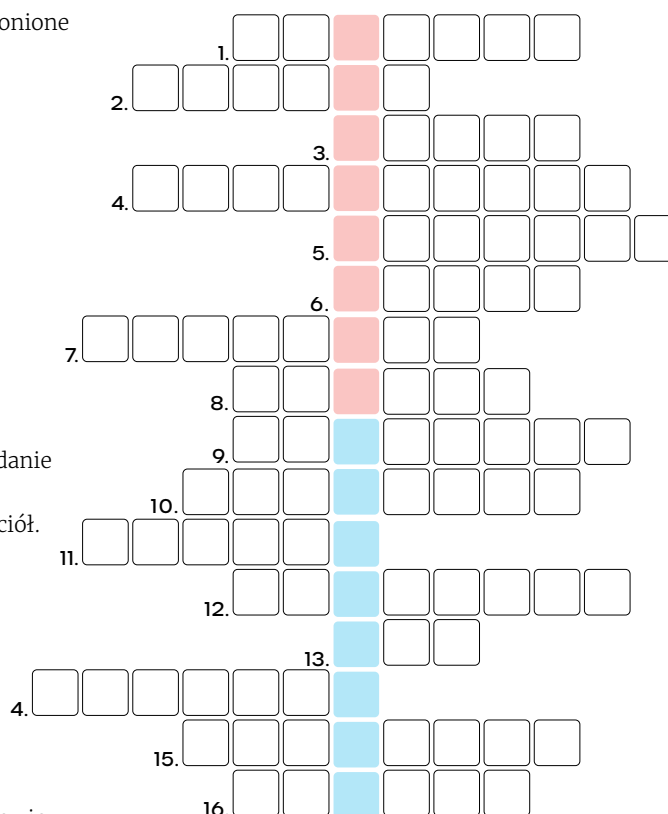
NIGEL KENNEDY Spiritual Connection

Ethno Jazz Festival zaprasza 16.11 do sali Wrocławskiego Centrum Kongresowego na koncert światowej sławy skrzypka Nigela Kennedy'ego, który koncertuje od ponad 40 lat. Bilety dostępne na stronie: www.wro.news/kennedy-wroclaw.



KRZYŻÓWKA NUMERU 253

- Najcenniejsze zbiory rękopiśmienne lub druki szczególnie chronione w bibliotekach.
- Malarz, jeden z twórców Panoramy Racławickiej.
- Średniowieczny styl wrocławskich kościołów.
- Wieszcz, autor epopei narodowej, której rękopis znajduje się we Wrocławiu.
- Błogosławiony, dominikanin, brat św. Jacka.
- Piastowski, stał w miejscu obecnego gmachu głównego uniwersytetu.
- Tytuł obrazu olejnego autorstwa Cypriana Kamila Norwida prezentowanego w Muzeum Pana Tadeusza.
- Arystokratyczny tytuł Fredry.
- Autor dzieła pt. „O obrotach sfer niebieskich”.
- Miejscowość na Dolnym Śląsku, w której zapisano pierwsze zdanie w języku polskim.
- Budynek na wrocławskim Rynku, który Słowacki wziął za kościół.
- Cykl powieści Henryka Sienkiewicza, których rękopisy z rysunkami autora znajdują się w Ossolineum.
- Eugeniusz ... Stankiewicz – miedziorytnik.
- Jego ostatni niedokończony obraz „Śluby Jana Kazimierza” i cykl rysunków, które potem zostały wykorzystane na banknotach, znajdują się w Muzeum Narodowym we Wrocławiu.
- Imię Chopina.
- Rodzaj kompozycji artystycznej autorstwa Magdaleny Abakanowicz.



Aby wygrać jedną z trzech nagród, wystarczy wysłać hasło z krzyżówki SMS-em pod numer **664 072 606**. Koszt jednego SMS-a wg taryfy operatora. W treści należy wpisać numer biuletynu i po



kropce prawidłową odpowiedź. W tym numerze będzie to **253.HASŁO** (słowo HASŁO należy zastąpić rozwiązaniem krzyżówki). Na odpowiedzi czeka-

kamy do **12.11 do godz. 20**. Trzech zwycięzców wyłonimy zgodnie z regulaminem spośród autorów prawidłowych odpowiedzi do **19.11**. Skontaktujemy się z nimi w ciągu trzech dni roboczych z nr. tel. **71 776 71 00**.

UWAGA! Wg regulaminu wygrywa ten, kto wyśle SMS-a jako pierwszy, przedostatni lub ostatni.

W tym wydaniu do zdobycia: bluza z herbem Wrocławia, workoplecak i kubek.

Zwycięzcami w numerze 251 (hasło: Na Nowe Żerniki) zostali: p. Agnieszka (bluza), p. Jerzy (workoplecak) i p. Zbigniew (kubek). Gratulujemy!

► **Regulamin i RODO**
www.wroclaw.pl/biuletyn/#konkurs